

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

เพ็ญวิฑูรย์ บุตรสิงห์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

มกราคม ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 379.112
ท 433ก
23 ต.ค. 57

ผ 2

เลขทะเบียน	5748027
เลขเรียกหนังสือ	379.112 ท 433ก ผ 2
วันที่	23 ต.ค. 57

เทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์

		ค 379.112 ท733ก 2557
Title: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วาปีปทุม		

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

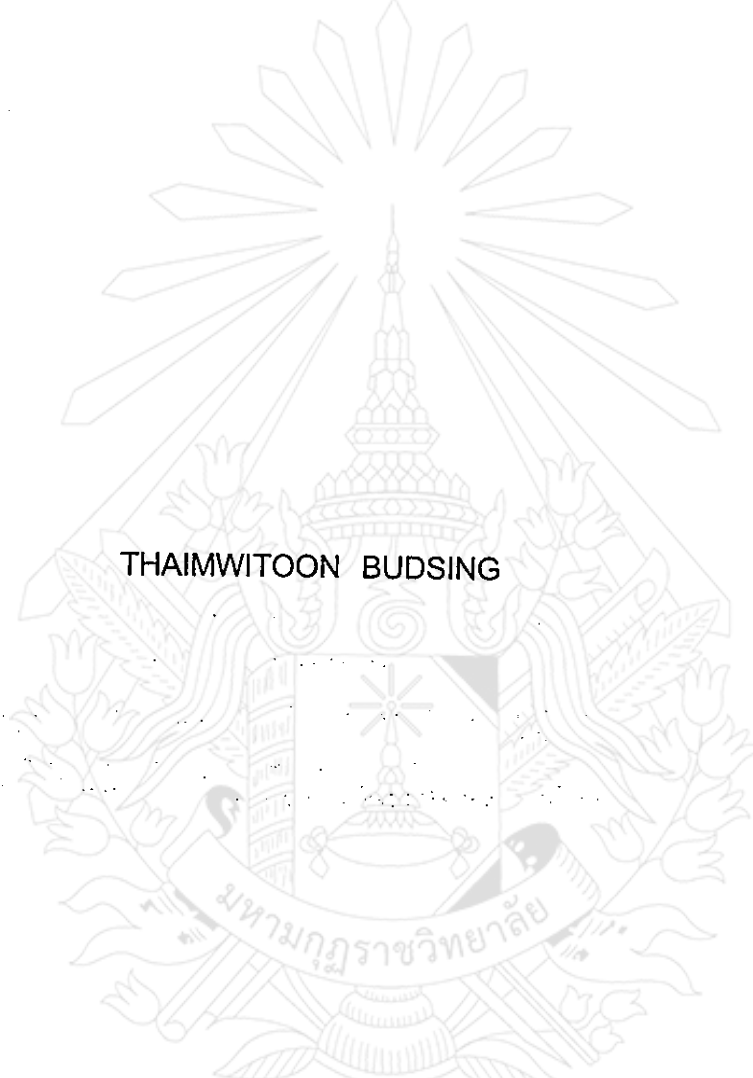
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มกราคม ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

b 18406

STUDENT GUARDIANS' PARTICIPATION IN BOOSTING PRE-SCHOOL
CHILDREN'S DEVELOPMENTS AT PRE-SCHOOL CHILD CENTRE OF
TAMBON PRACHA PHATTHANA ADMINISTRATION
ORGANIZATION, WAPI PATHUM DISTRICT,
MAHA SARA KHAM PROVINCE

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR MASTER'S DEGREE PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)

5411205027: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย/องค์การบริหารส่วนตำบล

เทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม (STUDENT GUARDIANS' PARTICIPATION IN BOOSTING PRE-SCHOOL CHILDREN'S DEVELOPMENTS AT PRE-SCHOOL CHILD CENTRE OF TAMBON PRACHA PHATTHANA ADMINISTRATION ORGANIZATION, WAPI PATHUM DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ปร.ด., กุศล ศรีสารคาม, ปร.ด., 104 หน้า, ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ของผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 - .87 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ t-test (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า

1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสติปัญญา

2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีเพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของลูก ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากร อาสาสมัคร การให้ข้อมูลของลูก และครูควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5411205027: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: SATISFACTION / BOOSTING PRE-SCHOOL CHILDREN DEVELOPMENTS
THAIMWITON BUDSING: STUDENT GUARDIANS' PARTICIPATION IN BOOSTING
PRE-SCHOOL CHILDREN'S DEVELOPMENTS AT PRE-SCHOOL CHILD CENTRE OF TAMBON
PRACHA PHATTHANA ADMINISTRATION ORGANIZATION, WAPI PATHUM DISTRICT,
MAHA SARAKHAM PROVINCE. ADVISOR COMMITTEE: PHRAKHRUWCHITPANYAPORN, Ph.D.,
KUSON SRISARAKHAM, Ph.D., 104 P., B.E. 2013.

The specific objectives of this research were to: study guardians' participation in boosting pre-school children's developments at pre-school child centre of Tambon Prachapatthana Administration Organization in WapiPathum district of MahaSarakham province, compare the former's participation in boosting the latter's development at its pre-school child centre, resting upon differences in the former's genders, ages and careers and study the former's suggestions on boosting the latter's developments at its pre-school child centre. The sampling group employed for conducting the research comprised 94 guardians' children enrolling at its pre-school child centre. The instrument used for data collection was Likert-type questionnaires with the discrimination power between .25 and .87 and the reliability for the whole entry at .88. The statistical tools exploited for computing data encompassed percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way ANOVA).

The research's results revealed the following findings:

1) Guardians' participation in boosting pre-school children's developments at pre-school child centre attached to Tambon Prachapatthana Administration Organization in WapiPathum district of MahaSarakham province was rated above average. When taking a single domain into account, all domains in descending orders of means were social domain, mental and physical domain and cognitive domain respectively.

2) The comparative results indicated that students' guardians with differences in their genders, ages and careers differently participated in boosting pre-school children's developments at the aforementioned centre both in the overall aspect, with the statistical significance at .05.

3) Guardians' suggestions on participating in boosting their children's development at the above centre were presented in descending orders of first three frequencies. First, the centre should let guardians participated in assessing children's progresses. Secondly, it should have guardians take part in various activities held by the centre such as acting as guest speakers, volunteer and child's informant. Finally, teachers should create good relationship between guardians and teachers or child-mentors, thereby leading to trust for exchanging mutual knowledge.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอ่าวป่าตอง จังหวัดมหาสารคาม สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด และบุคคลหลายท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำ ความ คิดเห็นและกำลังใจ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ให้ คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

กราบนมัสการขอขอบพระคุณพระครูวิจิตรปัญญาภรณ์,ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และขอขอบพระคุณ ดร.กุศล ศรีสารคาม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.จ๋านง กมลศิลป์ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมย์ไธสง และดร.สัมฤทธิ์ แก้วสมบัติ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก ศิลปนิลมาลย์ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนายสังวร ปะติเพ็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่า อำเภอ่าวป่าตอง จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา บุคลากร เจ้าหน้าที่ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย ที่ทำให้งานวิจัยของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กำลังใจจากเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย และครอบครัวที่เป็นกำลังใจ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนกระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมา

เทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	32
นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	37
สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 สรุปผล.....	81
5.2 อภิปรายผล.....	83
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	93
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	95
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	101
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	108
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	110
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
2 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน.....	57
3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่างกาย โดยรวมและรายข้อ.....	58
4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านอารมณ์ โดยรวมและรายข้อ.....	59
5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวมและรายข้อ.....	61
6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา โดยรวมและรายข้อ.....	63
7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	65
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	66
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม จำแนกตามอายุ.....	69
11 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม จำแนกตามอายุ.....	70
12 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา จำแนกตามอายุ.....	71
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	72
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	73
15 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม จำแนกตามอาชีพ.....	75
16 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านอารมณ์ จำแนกตามอาชีพ.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ.....	77
18 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา จำแนกตามอาชีพ.....	78
19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.....	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	รูปสมการของการมีส่วนร่วม.....	7
2	โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่ อปท. ในการจัดการศึกษาปฐมวัย....	40
3	การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	41
4	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจัดว่าเป็นจุดเน้นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่ประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศได้ให้ความสนใจอย่างจริงจัง ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียนนอกจากได้ส่งผลให้เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนแล้ว ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในชีวิตต่อไป ด้วยเหตุนี้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นคนดีมีคุณภาพของสังคม ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กอายุแรกเกิด ถึง 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแล และสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545 : 64-74)

จะสังเกตได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การกระจายอำนาจและบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสามารถเห็นเป็นรูปธรรมได้จากสาระบัญญัติที่กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้หน่วยงานดังกล่าวต้องมีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยตัวแทนที่มาจากคณะต่างๆ ในชุมชนเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 38, 39 และ 40) นอกจากนี้ ยังมีสาระบัญญัติอีกหลายประการที่กำหนดเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น การระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยประสานความร่วมมือกับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24 (6)) เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาทางสมอง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกๆ ด้านของเด็กได้อย่างมี

ประสิทธิภาพที่ยังส่งเสริมให้พวกเขาได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต (เยาวพา เตชะคุปต์, 2542, : คำนำ)

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก คือเพื่อจัดการให้มีบริการสังคมในอันที่จะแบ่งเบาภาระครอบครัว โดยมุ่งพัฒนาเด็กกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสในสังคมได้พัฒนาความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน ด้วยหลักวิถีจิตวิทยาเด็กเล็กโดยมีแนวคิดในการดำเนินงาน คือ การให้บริการสังคมในลักษณะของ DAY CARE SERVICE และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวโน้มเปลี่ยนไป คือมุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการจัดให้มีการเรียนการสอนลักษณะโรงเรียนอนุบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กเล็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นลูกหลานของตน มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้มากกว่าการให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความพร้อมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก และการบริการสังคม (องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา, 2555, อัดสำเนา)

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขใหม่เพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ที่ประสงค์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองในฐานะหุ้นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน จึงมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงยังไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ อีกทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการสนับสนุนให้มีความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่ลูกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) ซึ่งการทำหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา โดยส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองจึงขาดความเชื่อมั่นเพราะอาจคิดว่าไม่ใช่ครูเหมือนเช่นโรงเรียนอื่นๆ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กจึงเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองบางท่านละเลยหรือมองไม่เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการส่งเสริมช่วงนี้ รอให้เรียนระดับชั้นอนุบาลก่อนจึงจะหันมามีส่วนร่วมกับครูตามโรงเรียนต่างๆ ที่ผู้ปกครองต่างมุ่งหวังให้บุตรหลานได้เล่าเรียน ซึ่งการทำงานครูผู้ดูแลเด็กในปัจจุบันหลายๆ ท่านต่างหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้กับเด็กนักเรียนที่มาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นความสำคัญของการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและพร้อมๆ กันระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองจะทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดี และมีความพร้อมในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ว่าอยู่ในระดับใดเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อันจะเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นอนาคตของสังคมไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ของผู้ปกครอง จำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 123 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) พัฒนาการด้านร่างกาย
- 2) พัฒนาการด้านอารมณ์
- 3) พัฒนาการด้านสังคม
- 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ
 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

- 1) พัฒนาการด้านร่างกาย
- 2) พัฒนาการด้านอารมณ์
- 3) พัฒนาการด้านสังคม
- 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ได้แก่ ปีการศึกษา 2555

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับฝ่ายบริหารในการพัฒนาปรับปรุงและการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการ หมายถึง การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

1) ด้านร่างกาย หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเกี่ยวกับการมีทักษะกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก การเคลื่อนไหวกระฉับกระเฉง การมีสุขภาพพลานามัยด้านประสาทรับรู้การมีโภชนาการ และภูมิคุ้มกัน

2) ด้านอารมณ์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์เกี่ยวกับการรับรู้ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมด้วยการเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรม

3) ด้านสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเกี่ยวกับการรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ การรู้จักปรับตัว และการปฏิบัติตามมารยาทวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

4) ด้านสติปัญญา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการใช้ภาษา การรู้จักคิด การสังเกตและการเปรียบเทียบ

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้อุปการะที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กและรับผิดชอบการดูแลเด็กในการเข้าเรียน โดยมีเด็กในความดูแลเรียนอยู่ระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ (1) ต่ำกว่า 25 ปี (2) อายุ 25 – 45 ปี และ (3) อายุ 45 ปีขึ้นไป

3) อาชีพ หมายถึง อาชีพของของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มอาชีพ คือ (1) รับราชการ (2) ค้าขาย และ (3) รับจ้าง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 2.4 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนา หลักการสำคัญหรือหัวใจของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ จะต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในงานพัฒนา

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เออร์วิน (Erwin, อ้างใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน, 2541, หน้า 5) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า คือ “กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ให้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง”

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff อ้างใน ถิรพันธ์ ศุภระศร, 2547, หน้า 7) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบท ว่า “การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่า จะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร

2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ

1) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา

4) มีส่วนในการประเมินผลโครงการ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 181) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ความหมายข้างต้นนี้แล้ว นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ยังได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้

อีกนัยหนึ่งในรูปของสมการว่า

= ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ

= Cooperation + Coordination + Responsibility

ภาพที่ 1 รูปสมการของการมีส่วนร่วม

โดยให้ความหมายของความร่วมมือร่วมใจว่า หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงานและในการทำให้ เชื่อถือไว้วางใจ

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องเป็นการกระทำที่จะต้องเกิดด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย แต่ก็จะต้องเป็นไปตามสิทธิทางการเมือง และกฎหมายกำหนด

ไวท์ (White, อังโน อนุวงศ์ ชาบุตร, 2541, หน้า 11) ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะอะไรควรทำอย่างไร มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน”

สมพงษ์ เกษมสิน (2541, หน้า 72) ได้ให้ความหมายว่า “การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทั้งในด้านแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง”

โคจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2549, หน้า 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยการแบ่งออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง กระบวนการทำงานกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครองและครูในการจัดการศึกษานับตั้งแต่ระบุปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง งานหรือกิจกรรมทางการศึกษาที่มีผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) ว่า “เป็นวิธีการหนึ่งกำเนิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้ามาในระบบ โรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงจากผู้ปกครองฝ่ายเดียว การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง ที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้วยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครู และโรงเรียนด้วย ต่อมาคำอีกหลายคำที่มาเกี่ยวข้องเพื่อแจ้งกิจกรรมของผู้ปกครองปฐมวัยในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน เช่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent participation)”

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือการร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองและครู ในการที่ครูจะสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การให้เด็กได้รับการพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ส่งเสริมศักยภาพที่แท้จริงของเด็กอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

2.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน เป็นการให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์เด็กเล็ก สนับสนุนอุปกรณ์ งบประมาณ หรือร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์เด็กเล็ก เพื่อ พัฒนา ศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ (กรมอนามัย, 2548, หน้า 21) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

กัมภณท์ จุนโท (2541 หน้า 17) ได้สรุปถึงแนวทางดำเนินการในการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียนอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1) คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายกระจายอำนาจ

2) ผู้ปกครองได้รับข่าวสารเกี่ยวกับแผนการเรียน ปรัชญา การปฏิบัติ และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา

- 1) คณะครูและผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
- 4) มีการสื่อสารทางจดหมายและวิธีการอื่นๆ
- 5) การประชุมอภิปรายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนาและความก้าวหน้าในการเรียนรู้
- 6) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมประเมินหลักสูตรและบริการต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน
- 7) ผู้ปกครองต้องได้รับการต้อนรับตลอดเวลา

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2544, หน้า 10-17) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็กและเป็น การสร้างคุณค่าให้กับสังคม เพราะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนในการ สร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพจากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา ไม่ได้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงผู้เดียว การจัดการกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็น วิชาการที่โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมให้ง่าย และสะดวกในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ดังนี้

1) กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็น ฐานของการจัดกิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน วิธีปฏิบัติและการ ดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรม การหารายได้ การแสดงของนักเรียน และกิจกรรม อื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่างๆ

2) กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกันใ นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาและการเยี่ยมเยียน ได้แก่ การประชุมศึกษาและการเยี่ยมบ้าน

1) กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น นโยบายการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมของโรงเรียน และ กิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองเห็นภาพรวมของโรงเรียน เห็นภาพการเรียนการสอนของเด็ก นอกจากนั้นยังมี โทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียน และปฏิทินการศึกษา

4) กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้ ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียนทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง ด้วยกัน

5) กิจกรรมการบริการ เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการแก่สังคม และครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์แลกเปลี่ยนของผู้ปกครองเหลือใช้ กิจกรรม สนับสนุนผู้ปกครองอื่นๆ ตามความต้องการของชุมชน

6) กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสิ่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ดังนี้ คือ การวางนโยบายร่วมกับโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร เป็นต้น

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2544, หน้า 17) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นความเข้าใจและความร่วมมือกันทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียน วิธีการที่จะนำไปสู่การร่วมมือของผู้ปกครองจะต้องเกิดจากการประสานงาน และการสนับสนุนงานระหว่างครูและผู้ปกครอง และการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน สำเร็จลงได้ วิธีการที่สำคัญ คือ การทำหน้าที่ของครูและทำหน้าที่ของโรงเรียนอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองได้”

พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ครูต้องใส่ใจ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองควรได้รับรู้งานของโรงเรียน ออกความเห็น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้น สิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรจะทำเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ

- 1) ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ปกครอง เรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2) ให้ข้อมูลความรู้แบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง
- 1) สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเป็นระยะ
- 4) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับการศึกษาของโรงเรียน
- 5) รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

และจากการวิจัยของ อภิญญา เวชยชัย 2544, หน้า 142-141) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษา ดังนี้

1) รูปแบบสำคัญของการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษา ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัวที่ให้ความสนใจ และร่วมคิดค้นสร้างรูปแบบที่เหมาะสมร่วมกัน

2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษา ที่เป็นปัจจุบัน มีหลากหลายลักษณะ ได้แก่ ความสนใจส่วนบุคคล ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่มีความสนใจต่อผลการเรียน ความประพฤติ การปรับตัว และปัญหาอื่นๆ ในตัวลูกหลานตนเองเป็นเบื้องต้น มีลักษณะดังนี้

2.1 ลักษณะกลุ่ม พ่อ แม่ ที่รวมตัวกันเองจากความสัมพันธ์ส่วนตัวเช่นเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครองของเด็กๆ ที่เรียนห้องเดียวกัน มีโอกาสพบกันบ่อยๆ และพัฒนาเป็นกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ

2.2 ลักษณะกลุ่มพ่อ แม่ ที่รวมตัวกันจากการเข้าร่วมกิจกรรมบางด้านของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนช่วยงานโรงเรียนด้านต่างๆ การเป็นวิทยากรพิเศษการช่วยสอน เป็นต้น

2.1 ลักษณะกลุ่มที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ที่ร่วมงานกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการตาม รูปแบบ และโครงสร้างที่โรงเรียนและสถานศึกษากำหนดไว้แล้ว เช่น เข้าร่วมในฐานะกรรมการระดับ ห้อง ระดับชั้น กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง กรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นต้น

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ของผู้ปกครอง ชุมชน หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมี บทบาทในการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานต่างๆของศูนย์เด็กเล็ก ร่วมพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก อย่างต่อเนื่อง รวมถึงประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ความเป็นไปของศูนย์ และมีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเด็กในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นการ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมแสดงความคิดเห็นและรับทราบความเป็นไปเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของ ศูนย์ ซึ่งเป็นการสานสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์เด็กเล็ก

2.1.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองหรือครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการ ระบบการศึกษาในระดับปฐมวัยมิใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด ในอดีตมีหลักฐานปรากฏอย่างชัดเจนว่า ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น

ลูเธอร์ (Martin Luther) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1483-1546 ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “บิดาแห่งการปฏิรูป” ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าเป็นที่ เป็นแบบอย่าง และขัดเกลาให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ได้เฉกเช่นสุจริตชนตามคำสอนของ พระผู้เป็นเจ้า ผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่รู้หลักคำสอนของพระผู้เป็นเจ้าคืออะไรจากพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อนำไปถ่ายทอดในการอบรมเลี้ยงดูลูกต่อไป ลูเธอร์จึงแปลคัมภีร์ไบเบิลเป็นภาษาเยอรมันเป็นฉบับแรก และเรียกร้องให้รัฐรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างผู้ปกครองรุ่นใหม่ตามที่ได้เสนอแนวคิดไว้ นั้นหมายถึง ครูคนแรกของเด็กคือผู้ปกครองนั่นเอง

คอมนิอุส (John Amos Comenius) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1592-1670 เป็นอีกผู้หนึ่งที่เสนอแนวคิดที่มีความหมายต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่สืบทอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสในกิจกรรมการเล่นและเป็นธรรมชาติ เป็นต้น คอมนิอุสเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กดังนั้นผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของลูกจึงได้ตั้งโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการลูกได้อย่างเหมาะสม

มอนเตสซอรี (Montessori, อังโน พัซซี สเวนแก้ว. 2545, หน้า 20) กล่าวว่า พ่อแม่ เป็นบุคคลสำคัญต่อการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการวิจัยเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในช่วงปี ค.ศ. 1960 ถึง 1970 พบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่ได้ศึกษาบริบทของครอบครัวโรงเรียน และชุมชนเสมือนแยกออกจากกัน และมีการเปรียบเทียบกันอยู่ในที่ว่างระหว่างครอบครัวและโรงเรียนใครจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เมื่อมีการศึกษาวิจัยมากขึ้นก็มีความชัดเจนมากขึ้นว่า ทั้ง 2 ฝ่ายต้องร่วมมือกัน ดังคำกล่าวที่ว่า เด็กได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็เนื่องจากสภาพความพร้อมของครอบครัวไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา และการแนะนำแนวทางให้ลูก รวมทั้งคุณภาพของประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพสังคม ปัจจุบันมีความซับซ้อนเกินกว่าที่โรงเรียนหรือครอบครัวจะให้การศึกษาและสั่งสอนอบรมเด็กและสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กไปพร้อมกัน (Epstein. 1996 อ้างถึงใน สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 8) ปัญหาและความท้าทายที่นักเรียนกำลังเผชิญในสังคมปัจจุบันนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาโดยนักการศึกษา พ่อแม่ หรือครอบครัวตามลำพัง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าปัญหาเหล่านี้มีความรุนแรงต่อเด็ก ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นบ้านและโรงเรียนจึงต้องร่วมมืออย่างจริงจังเพื่อช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้

นอกจากนี้ เฮนเดอร์สัน และเบอร์ลา (Henderson and Berla. 1994 หน้า 103 อ้างถึงใน สุนันทา วัชรศักดิ์ไพศาล, 2547, หน้า 23) ได้สังเคราะห์เอกสารการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 66 ชิ้น พบว่าประเด็นสำคัญ 6 ประเด็นสำคัญปรากฏดังนี้

1. ครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนักเรียนตั้งแต่วัยเด็กเล็กจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น ถ้านโยบายและโปรแกรมที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกำหนดให้ครอบครัวต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้อาจทำให้นโยบายและโปรแกรมนั้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนสามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถเรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนได้
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถช่วยให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนพัฒนาขึ้นทุกด้านไม่เพียงแต่ลูกของท่านเท่านั้น
4. ผู้ปกครองที่สวมบทบาททั้ง 4 บทบาท คือ เป็นครู เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้พิทักษ์สิทธิ์ และเป็นผู้ตัดสินใจ สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ออกได้อย่างดี
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมีความสัมพันธ์เชิงบวกและการกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมควรใช้กิจกรรมหลากหลาย
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มสูงขึ้นสูงเมื่อครอบครัว โรงเรียนและองค์กรต่างๆ ในชุมชนร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 8 – 9)

สรุปความสำคัญของผู้ปกครองคือ ผู้ปกครองเปรียบเสมือนครูคนแรกของเด็ก มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กเพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กมากที่สุด ตั้งแต่แรกเกิด มีบทบาทสำคัญ

ในการสร้างการเรียนรู้ด้านต่างๆ ให้ตั้งแต่ยังเล็ก และให้ความรักความอบอุ่นรวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กอย่างดียิ่ง

2.1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ตราขึ้นโดยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนไว้หลายๆ มาตรการด้วยกัน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 6-12)

หลักการจัดการศึกษา

มาตรา 8 (2) : ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดโครงการและกระบวนการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (6) : การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง

มาตรา 11 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำให้ได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

หน่วยการจัดการศึกษา

มาตรา 12 : นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

สิทธิที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้รับ

มาตรา 13 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- 2) เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลซึ่งครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวง
- 3) การลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 18 (3) : ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 23 : การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญา

4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้

มาตรา 24 (6) : สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตร

มาตรา 27 : วรรคสอง ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 29 : ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

และความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

การบริหารการศึกษา

มาตรา 38 : วรรคสอง คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

การศึกษาเอกชน

มาตรา 44 : ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ทรัพยากรและการลงทุน

มาตรา 58 (2) : ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรสถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะเห็นได้ว่ามีบัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดและพัฒนาการศึกษา อยู่หลายมาตรด้วยกัน ด้วยเห็นความสำคัญที่ว่าความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษากับทางโรงเรียนเพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้เป็นอย่างดี

2.1.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ (2539 : 21-22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาว่า พ่อแม่ผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นครูคนแรก เป็นบุคคลสำคัญที่ถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ให้แก่ลูก เช่น การรักตนเอง การรักผู้อื่น รวมทั้งสอนวิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม คือการสอนให้ การรับ การเอื้ออาหารต่อผู้อื่น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของบ้านกับโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันตั้งแต่เด็กยังเล็กจนเจริญเติบโตจะต้องช่วยกันประคับประคองโดยครูควรจะเป็นอยู่ทางบ้านของ เช่นเดียวกับผู้ปกครองควรจะไปทางโรงเรียนของเด็ก และให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และยิ่งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กก็จะทำให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองได้ดีขึ้นความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนจะช่วยให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและราบรื่นอันเป็นจุดหมายที่สำคัญยิ่งของการศึกษา

กัมภณห์ จุนโท (2543 : 37) กล่าวว่าศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้ปกครองมีปริมาณมหาศาลไม่จำกัด หากครูสามารถดึงมาใช้ได้เต็มที่ ย่อมสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ ถ้าครู

ดำเนินการได้ผู้ปกครองก็จะเป็นเครือข่ายที่เป็นกำลังสำคัญพร้อมที่จะร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งจะช่วย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เกิดผลอย่างจริงจังและรวดเร็ว เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม บ้านและ โรงเรียนมีส่วนสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กดังที่ ซาราห์ และ คนอื่นๆ (Sarah and others. 1957 : 373, อ้างถึงใน อรุณี ทรดาล. 2536 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าขาด ความร่วมมือและการช่วยเหลือจากทางบ้านในการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจะไม่สามารถทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครอบครัวนั้น ถือเป็นภาระหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัว ที่ต้องให้ความสำคัญและความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการช่วยกันพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและศักยภาพสูง ดังนั้นหากบ้านและโรงเรียนได้ร่วมมือกันจัด การศึกษาให้แก่เด็กแล้ว จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องต่อเนื่อง

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543: 11-12) ได้สรุปถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มี ต่อตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครูและโรงเรียน ได้แก่

1. ตัวเด็ก จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้นกว่าปกติ นอกจากนี้พัฒนาการ ด้านจิตใจ อารมณ์สังคมก็เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพราะครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์การอย่างใกล้ชิด ตัวเด็กรู้สึกถึงความสนใจ เอาใจใส่ จนทำให้มั่นใจในความสัมพันธ์อันอบอุ่นภายในครอบครัว ซึ่งจะ ส่งผลต่อบุคลิกภาพและพัฒนาการด้านอื่นๆ อีกด้วย

2. ครูและโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การดำเนินงานของครูและ โรงเรียนเป็นไปโดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวัง หลักสูตรทั้งในส่วนของการ กำหนดนโยบาย แผนงานและการตรวจสอบ ติดตามผลโดยผู้ปกครองที่มีศักยภาพหรือประสบการณ์ ทางด้านการศึกษาปฐมวัยสามารถมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการหรือมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อ สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองคนอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนหรือแม้แต่เป็น หลักการในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้ว มีความเข้าใจในบทบาทของ ผู้ปกครองที่ควรจะเป็น แล้วช่วยให้เกิดการขยายกลุ่มของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

3. ผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความมั่นใจมากขึ้นในการแสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้ยังมี โอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 32-33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่พึงจะได้รับมีดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัว

มีโอกาสดูเรียนรู้อะไรใหม่ๆ เกี่ยวกับการแนะแนว การเจริญเติบโตและการพัฒนาการ มีความรู้ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้ และได้มีสมรรถนะ ความรู้สึกในการมีสมรรถนะในการมีส่วนร่วมไปกับโปรแกรมการเรียนรู้

2. ตัวเด็ก

ได้เห็นบทบาทของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างจากบ้าน มีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ที่มีทักษะความรู้ และวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากครอบครัวและครูและได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายกว่าในหลักสูตร

3. ครูผู้สอน

มีโอกาสนำโปรแกรมเพราะมีอัตราการเห็นด้วยสูง สามารถเรียนรู้จากข้อความที่ผู้ปกครอง จากความรู้ประสบการณ์ที่ผู้ปกครองนำมาแลกเปลี่ยน มีโอกาสสังเกตเห็นความสัมพันธ์ของเด็กกับสมาชิกในครอบครัว มีโอกาสสร้าง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว และมีโอกาสแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กเป็นรายบุคคล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนนำมาซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่บุคคลหลายฝ่ายด้วยกันทั้งตัวเด็ก ครู ผู้ปกครองสถานศึกษา ตลอดจนชุมชน เด็กจะได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ต่อเนื่องทั้งจากโรงเรียนและบ้าน ครูและผู้ปกครองมีความเข้าใจกันมากขึ้น ส่งผลให้การทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านต่างๆ และส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่บางครั้งผู้ปกครองหรือครูไม่ทราบถึงผลมาก่อน เป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและสามารถพัฒนาเยาวชนของชาติดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

2.1.6 ปัญหา และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ยาใจ แสงศักดิ์ (2531 : 7) ได้กล่าวถึงปัญหาความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างครูและผู้ปกครองไว้ดังนี้

1) ผู้ปกครองไม่เข้าใจข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน มีผู้ปกครองหลายรายเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนแล้วเกิดความคิดขัดแย้งกับโรงเรียน แทนที่จะรีบเสนอความคิดขัดแย้งให้โรงเรียนทราบกลับแสดงการต่อต้าน เช่นการโจมตีโรงเรียนให้บุตรหลานฟัง หากเด็กไม่เข้าใจหรือไม่ทราบข้อมูลก็จะไม่ชอบโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อต้านโรงเรียนในเวลาต่อ

2) ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ เช่น ในการติดต่อขอไปเยี่ยมบ้านเด็ก ผู้ปกครองมักจะไม่อยู่บ้านเมื่อติดต่อขอให้ผู้ปกครองไปพบครูที่โรงเรียนก็อ้างว่าไม่ว่าง

3) ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ต่อเด็ก โดยอ้างถึงความจำเป็นทางเศรษฐกิจต้องออกไปทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาในการดูแลแก้ไขปัญหามากๆ ให้แก่เด็ก

สุวดี สุมะไมสกุล (2532 : 31-32) ได้รวบรวมปัญหาการไม่เข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองดังนี้

1) จำนวนนักเรียนในห้องหนึ่งมากเกินไป ทำให้ครูไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงว่าเด็กคนใดที่ต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่งผลให้ครูขาดความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

2) หลักสูตรที่กำหนดมีมากเกินไปจนครูผู้สอนไม่อาจคำนึงถึงด้านๆ อื่นมุ่งแต่สอนให้ทันหลักสูตร

3) ครูบางคนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เมื่อเด็กมีปัญหาจะไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้ครูไม่ทราบปัญหาและไม่ได้ติดต่อกับผู้ปกครอง

อรุณี หรดาล (2536 : 72-75) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าเกิดจาก

1. ผู้ปกครอง เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างรัดตัว ผู้ปกครองจำเป็นต้องออกทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ดังนั้น จึงไม่มีเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีอิทธิพลหลายลักษณะ คือ

1.1 ผู้ปกครองที่พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะมีทัศนคติไม่ดีหรือมีประสบการณ์ไม่ดีกับโรงเรียน

1.2 ผู้ปกครองที่ต้องเชิญชวนหรือชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองประเภทนี้ต้องได้รับการกระตุ้นหรือชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือในกิจการด้านต่างๆ

1.3 ผู้ปกครองที่พร้อมจะมีส่วนร่วมถ้าโรงเรียนต้องการ ผู้ปกครองประเภทนี้ไม่ค่อยมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบโรงเรียนเป็นพิเศษ แต่ถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในเรื่องใดที่สามารถช่วยได้ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือดำเนินงานด้านต่างๆ ผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะชอบและรู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

1.4 ผู้ปกครองที่ขอบและกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ

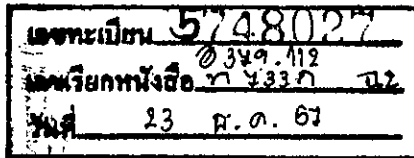
2. ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงานด้านต่างๆ ในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่ผู้ปกครองจะได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

2.2 การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินการกิจกรรม

2.3 ผู้บริหารเกรงว่าผู้ปกครองจะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงาน และรู้ความรับบางอย่างที่ไม่อยากเปิดเผยต่อคนทั่วไป

2.4 ผู้บริหารคิดว่าการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเองและบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งปกติมีงานมากอยู่แล้ว

2.5 ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ครู มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่างๆ กับผู้ปกครอง ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูมีหลายประการ คือ

3.1 ครูไม่แน่ใจว่าจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูบางคนยังไม่แน่ใจบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

3.2 ครูเกรงว่าจะมีปัญหากับผู้ปกครองเนื่องจากแนวความคิดในการดูแลเด็กของครู และ ผู้ปกครองอาจไม่เหมือนกัน

3.3 ครูเชื่อว่าการจัดกิจกรรมที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลานานในการวางแผนและการเตรียมการ

3.4 ครูกังวลว่าผู้ปกครองที่สมัครเป็นผู้ช่วยครูที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนเด็กมาก่อน อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนได้

3.5 ครูเชื่อว่าผู้ปกครองบางคนไม่สามารถเก็บรักษาความลับได้ ดังนั้นจึงอาจเอาข้อมูลบางอย่างที่เป็นความลับของเด็กหรือโรงเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง

อภิญา เวชชัย (2544 : 152-153) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองและโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู ทำให้ผู้ปกครองเป็นฝ่ายมารับสิ่ง ที่ครูหรือโรงเรียนต้องการบอก โดยขาดการจัดสภาพที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่างๆ ขณะเดียวกันครูจำนวนหนึ่งก็ลำบากใจในความสัมพันธ์และความคาดหวังของผู้ปกครอง และไม่มั่นใจว่าผู้ปกครองจะยอมรับความคิดเห็นของครูหรือไม่ โดยเฉพาะในปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤติหรือการตัดสินใจของเด็ก

2. การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้าร่วมอย่างที่เป็น

3. การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ผู้ปกครองอันเนื่องมาจากภารกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้บ่อยนัก หรือไม่อาจเข้าร่วมได้เลย สภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนอาจจัดช่องทางเชิงรุก ให้ผู้ปกครองสามารถติดต่อจากทางโรงเรียนได้เวลานอกราชการ อาจเป็นการติดต่อทางโทรศัพท์กับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาของเด็ก หรือเปิดสายการติดต่อผ่านอีเมลล์ของโรงเรียนได้ตลอดเวลา เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูล รับรู้ปัญหาและดำเนินการตอบข้อมูลให้ความช่วยเหลือในกรณีเร่งด่วนได้ และถือเป็นช่องทางในการทำความเข้าใจกันเป็นเบื้องต้นได้ตลอดเวลาการมีส่วนร่วมในสหราชอาณาจักรหรือประเทศอังกฤษว่า

หนังสืออ้างอิง

(REFERNCE BOOK)

ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในกิจกรรมบางอย่างได้เนื่องจากภารกิจในการทำงานและจากงานของ เดคเคอร์ และ เดคเคอร์ (Decker & Decker. 1992) ได้กล่าวถึงการประสบปัญหามากมายในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เกิดจาก ปัญหาด้านเจตคติของครูกับผู้ปกครอง หรือของผู้ปกครองต่อครูและโรงเรียน หรือปัญหาช่องว่างระหว่างบ้านและโรงเรียน ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับหลักการ ความคิดเห็น และแนวนโยบาย หรือแม้แต่ความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เท่าที่ผ่านมาโรงเรียนมักจะมีการละเลยการพัฒนาผู้ปกครองในการทำงานร่วมกับครูเพื่อพัฒนาเด็ก โดยแยกเด็กออกจากพ่อแม่ แยกบ้านออกจากโรงเรียนโดยเด็ดขาด อันเป็นสาเหตุของการขาดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน การที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาอย่างแท้จริงนั้น จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ การขาดความหลากหลายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความสนใจ (ลักษณะ ฤทธิณี, 2547, หน้า 47) ทำให้นำมาสู่ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับทางโรงเรียนซึ่งมีสาเหตุต่างๆ มากมาย

สรุปได้ว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกิดจากการขาดความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองเนื่องจากผู้ปกครองไม่เข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหารมีทัศนคติไม่ตรงกัน และคิดว่าหน้าที่การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครูเท่านั้น ส่วนด้านครูขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง และไม่ทราบว่าจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในลักษณะใด มากน้อยเพียงใด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.2.1 ความหมายและหลักการพัฒนาการ

ความหมายของคำว่า พัฒนาการ (Development) นี้ มีนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไป ดังนี้

สมชาย ธีธฤณกุล (2536, หน้า 6) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาการไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีแนวทางไปในทางที่ดีขึ้นตลอดเวลาเป็นระบบ การเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าไปสู่วุฒิภาวะ และเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปตามลำดับ

สุชา จันทรเอม (2540, หน้า 40) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านโครงสร้างและแบบอินทรีย์ทุกส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นตอนจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เด็กมีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น มีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

กู๊ด (Good, 1945, pp. 175-176, อ้างถึงใน พัชรี สวนแก้ว 2545, หน้า 19) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการทำงานของส่วนต่างๆ การจัดระเบียบของร่างกาย ซึ่งทำให้มีการเพิ่มพูนทางด้านขนาดความแตกต่าง ความสลับซับซ้อน การผสมกลมกลืน ซืดความสามารถ ประสิทธิภาพ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่มีความคงทนถาวร อันสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ที่มีจุดหมาย

วูลฟอล์ค (Woolfolk, 1995, อ้างถึงใน รัตนา กิจเกื้อกุล, 2550, หน้า 22) กล่าวว่า พัฒนาการของบุคคลเป็นการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่ค่อนข้างคงที่แน่นอน นับตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต

เฮิร์ลอค (Hurlock, 1972, อ้างถึงใน รัตนา กิจเกื้อกุล, 2550, หน้า 25) อธิบายว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันไปตลอด เป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจผสมผสานกัน กระตุ้นให้บุคคลมีความสามารถที่จะจัดการควบคุมสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ

นภเนตร ธรรมบวร (2546, หน้า 20) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านวุฒิภาวะ (Maturity) ของอวัยวะระบบต่างๆและตัวบุคคล ทำให้เพิ่มความสามารถของบุคคลให้ทำหน้าที่ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำสิ่งที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นได้ ตลอดจนการเพิ่ม ทักษะใหม่และความสามารถในการปรับตัวในภาวะใหม่ของบุคคลนั้น

สรุปได้ว่าการพัฒนาการหมายถึง แนวทางการเจริญเติบโตอย่างเป็นขั้นตอน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทุกด้านของมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม อย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสิ้นอายุไข ในขณะที่เด็กในช่วงปฐมวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างรวดเร็ว เช่นการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง ส่วนสูงและน้ำหนัก รวมถึงความผันแปรของอารมณ์ต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการผู้เรียนในวัยนี้จึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักยิ่ง

2.2.2 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 9) การพัฒนาเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้ง 4 ด้าน คือ 1.พัฒนาการด้านร่างกาย 2. พัฒนาการด้านอารมณ์ 3. พัฒนาการด้านสติปัญญา 4. พัฒนาการด้านสังคม

1. พัฒนาการด้านร่างกายและแนวทางส่งเสริมในเด็กปฐมวัย

1.1 การพัฒนาการด้านร่างกายในเด็กปฐมวัย

นักจิตวิทยาเจ้าของทฤษฎีพัฒนาการเด็ก กีเซล (Gesell, 1964, pp. 68-72 อ้างถึงใน รัตนา กิจเกื้อกุล, 2550, หน้า 20) กล่าวว่า การเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ สำหรับพัฒนาการด้านร่างกายนั้น หมายถึงการที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัสดุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน ซึ่งเป็นการใช้ความสามารถทางด้านเคลื่อนไหวประสานสัมพันธ์ระหว่าง

สายตาและกล้ามเนื้อมือ ลักษณะพัฒนาการด้านร่างกายที่โดดเด่นของเด็กปฐมวัยคือการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหวการทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย บังคับส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะเด็กวัย 6 ขวบเป็นวัยที่มีพลังสูง ชอบเล่นโลดโผน การเคลื่อนไหวกระฉับกระเฉงว่องไว ชอบการปีนป่าย กระโดด เหยียดแขน ห้อยโหน สามารถเล่นกีฬาได้หลายอย่าง ชอบของเล่นที่มีล้อ แต่งตัวได้เองโดยไม่ต้องความช่วยเหลือจากผู้อื่น

ลีธี วงศ์สวัสดิ์ (2532, หน้า 45) ได้สรุปถึงพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ดังนี้

เด็กอายุ 4 ขวบ น้ำหนักประมาณ 18 กิโลกรัม ส่วนสูงประมาณ 100 เซนติเมตร สามารถปีนจักรยานได้คล่องแคล่ว เดินได้รวดเร็วมีความมั่นใจที่จะขึ้นหรือลงบันได ชอบปีนป่าย ห้อยโหน ตะลูกบอล สามารถโยนลูกบอล วาดรูประบายสี ปั้นดินเหนียวได้ สร้างสิ่งต่างๆ จากไม้บล็อกจากกล่องหรือสิ่งกระดาษ

เด็กอายุ 5 ขวบ น้ำหนัก 19.5 กิโลกรัม ส่วนสูงประมาณ 107 เซนติเมตร มีความแข็งแรงและมีพลังมาก แต่งตัวโดยไม่ต้องมีคนช่วย วิ่งกระโดด ปีนป่าย เดิน หรือก้าวโยนลูกบอลได้อย่างดี เริ่มวาดรูปคน บ้าน เรือ หรือรถที่เคยเห็น นอนประมาณ 10 ชั่วโมงต่อ 1 วัน

เด็กอายุ 6 ขวบ เป็นวัยที่มีพลังสูง มีความรู้สึกที่จะเล่นผาดโผน ใช้ร่างกายได้คล่องแคล่ว ชอบปีนป่าย กระโดด เหยียดแขน ห้อยโหน ตีลังกา กระโดดเชือก เริ่มใช้ของเล่นที่เป็นไม้ตี ฟินน้ำนม เริ่มหลุดและฟันแท้ขึ้นมาแทน

1.2 แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายในเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านร่างกายเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายที่ดีจะส่งผลให้พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมดีด้วย ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

วรารณณ์ รักวิชัย (2535, หน้า 61-73) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การให้อาหารที่มีประโยชน์คือ อาหารที่มีสารอาหารครบ 5 ชนิดตามที่ร่างกายต้องการในแต่ละวัน ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน วิตามินและเกลือแร่ต่าง ๆ
2. การเล่นของเด็ก การเรียนของเด็กปฐมวัยคือการเล่น เด็กจะพอใจที่ได้เล่นและช่วยเหลือตัวเอง จึงจำเป็นต้องจัดสถานที่ให้ปลอดภัยมีขนาดพื้นที่กว้างและมีอุปกรณ์เครื่องเล่นอย่างเพียงพอ พ่อแม่มีการฝึกให้เด็กรักษาตัวเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยในการเล่น
3. การขับถ่าย ควรฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองขณะเข้าห้องน้ำ โดยการเตือนให้เข้าห้องน้ำ และช่วยจัดการกับตนเองหลังจากเข้าห้องน้ำเสร็จ
4. การนอนหลับพักผ่อน การพักผ่อนที่เพียงพอและเหมาะสมจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี การพักผ่อนนี้รวมถึงระหว่างกิจกรรมด้วย เช่น การร้องเพลง ฟังนิทาน พักผ่อนหลังจากการเล่นเหนื่อย การนอนกลางวันควรนอนได้ประมาณวันละ 1 - 2 ชั่วโมง

5. การรักษาความสะอาดร่างกาย พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กรักษาความสะอาดร่างกาย โดยการรู้จักอาบน้ำ การใช้สบู่ การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร การแปรงฟันบ้วนปากหลังอาหาร

6. การสร้างภูมิคุ้มกันโรค ควรพาไปตรวจสุขภาพและรับวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ตามอายุ ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์ (2536, หน้า 18 - 24) กล่าวว่า การจะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายให้กับเด็กนั้นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กทางด้านร่างกายทั้ง 4 ประการคือ

1. โภชนาการ ความต้องการด้านโภชนาการเป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นแก่ชีวิตมนุษย์ทุกวัย เพราะเป็นรากฐานสำหรับการเสริมสร้างความเจริญเติบโตและการมีสุขอนามัยที่สมบูรณ์

2. การนอนหลับ การนอนหลับมีความสำคัญมากต่อเด็ก เพราะเป็นการสงวนพลังงานที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย เด็กช่วงปฐมวัยที่พักผ่อนไม่เพียงพอ มักจะอารมณ์เสีย หงุดหงิด ร้องไห้งอแงง่าย

3. การขยับถ่าย การขยับถ่ายของเสียออกจากร่างกายอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของไตซึ่งทำหน้าที่ขยับถ่ายโดยตรง ในเด็กช่วงปฐมวัยจะมีน้ำหนักของไตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเด็ก ๆ จึงมีสัดส่วนของการขยับถ่ายมากกว่าวัยผู้ใหญ่ และอายุที่เหมาะสมกับการฝึกการขยับถ่าย คือระยะอายุระหว่าง 1 - 2 ปี เพราะสมองและระบบประสาทเจริญพอที่จะควบคุมกล้ามเนื้อหูรูดได้แล้ว

4. การออกกำลังกาย การที่เด็กจะมีพัฒนาการและทักษะในการเคลื่อนไหวได้ดี มีพละนามัยสมบูรณ์แข็งแรงนั้น การออกกำลังกายเป็นสิ่งช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตที่ดำเนินไปตามวุฒิภาวะทางกาย ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวดีขึ้น มีความสดชื่นเบิกบานและมีสุขภาพจิตที่ดีด้วย

เด็กในช่วงอายุ 3 - 6 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว เด็กเริ่มมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ สามารถใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างสัมพันธ์กันและคล่องตัวมากขึ้น การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายให้กับเด็กปฐมวัยจึงต้องครอบคลุมทั้งด้านสุขอนามัยประสาทการรับรู้-การเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เนื่องจากถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายดีจะส่งผลให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีด้วย

อารมณ สุวรรณपाल (2549, หน้า 7-21-40) ได้กล่าวครอบคลุมไว้ 5 ด้านดังนี้

1. ด้านสุขอนามัย ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมด้านโภชนาการ
2. ด้านสุขนิสัย ได้แก่ กิจกรรมฝึกเด็กและดูแลให้เด็กปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัยด้านการขยับถ่าย การดูแลความสะอาดร่างกาย การพักผ่อนและการออกกำลังกาย

3. ด้านประสาทการรับรู้ - การเคลื่อนไหว ได้แก่ กิจกรรมเล่นเกมประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น เกมปิดตา เกมกล่องปริศนา เกมแตะส่วนต่างๆ ของร่างกาย เกมโยกกี โปกกี เป็นต้น

4. ด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ การเล่นกลางแจ้ง การเล่นในร่ม การออกกำลังกาย การเคลื่อนไหวร่างกาย

5. ด้านกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น ปั่นร้อย ตัดกระดาษ วาดภาพระบายสี ลากเส้นต่อจุด ฝึกโยนลูกตุ้มลงตะกร้า โยนรับลูกบอล เป็นต้น

สรุปการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายในเด็กปฐมวัยหมายความว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเกี่ยวกับการมีทักษะกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก การเคลื่อนไหวกระฉับกระเฉง การมีสุขภาพพลานามัยด้านประสาทรับรู้การมีโภชนาการและภูมิคุ้มกัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์และแนวทางส่งเสริมในเด็กปฐมวัย

2.1 พัฒนาการด้านอารมณ์ในเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางอารมณ์ทางด้านอารมณ์-จิตใจ เป็นรากฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการในระดับสูงขึ้นไป เนื่องจากบางคุณลักษณะที่มองไม่เห็นภายนอกจึงถือเป็นพัฒนาการภายในที่สามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ อาจหมายรวมถึงพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ คือ การเจริญเติบโตด้านความคิดและอารมณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้สึกว่าเป็นใคร ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงพัฒนาการด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม (นันทิยา น้อยจันทร์, 2548, หน้า 237)

อีริกสัน (Erikson.n.d. อ้างถึงใน ทศนัย อุดมพันธ์, 2541, หน้า 10) กล่าวว่าบุคลิกภาพของมนุษย์จะพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในแต่ละช่วงและจะส่งผลไปสู่ขั้นต่อ ๆ ไป ขั้นที่พัฒนาไม่ดีในขั้นต้นอาจแก้ไขปรับปรุงได้บ้างในภายหลัง ขั้นพัฒนาการบุคลิกภาพของอีริกสัน มีทั้งหมด 8 ขั้น แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะขั้นของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. ระยะเวลาความรู้สึกเชื่อมั่น (The Sense of Trust) ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด – 1 ปี ระยะเวลาที่เด็กได้รับความสบายทางกาย และได้รับความอบอุ่นจากแม่ เด็กจะมีการปรับตัวที่ดีสามารถพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจขึ้นได้ แต่ในทางตรงข้าม ถ้าเด็กขาดความสุข ขาดความรักความอบอุ่นก็จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความกลัวและขาดความไว้วางใจผู้อื่น

2. ระยะเวลาการทำหรือค้นหาด้วยตนเอง (The Sense of Autonomy) ช่วงอายุ ระหว่าง 1 – 3 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มเรียนรู้ในการรักษาความตั้งใจของตนเองและทำความตั้งใจให้เป็นจริงได้

3. ระยะเวลาการคิดริเริ่ม (The Sense of Initiative) ช่วงอายุระหว่าง 3 – 6 ปี เป็นระยะที่เด็กพยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง และแสดงความรู้สึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ เด็กสามารถพัฒนาความร่วมมือ และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีได้ ระยะเวลาหากเด็กเกิดความกลัว เด็กจะยึดผู้ใหญ่เป็นที่พึ่งตลอดเวลาซึ่งอาจทำให้ถูกจำกัดทางความคิดจินตนาการ

สายวริน จินวุฒิ (2541, หน้า 20) กล่าวว่าอารมณ์ของเด็กวัยนี้มีครบทุกอารมณ์ ทั้งรักทั้งโกรธ กลัว อิจฉา เจ้าอารมณ์ โมโหร้าย อยากรู้อยากเห็น

ความโกรธ วัยนี้มีสิ่งเร้าช่วยทำให้เกิดอารมณ์โกรธมาก เช่น เมื่อถูกขัดใจ ถูกเพื่อนรังแก เวลาโกรธจะแสดงออกด้วยการร้องไห้ ซอยเท้า กระทุบเท้า เตะต่อย ทุบตี

ความกลัว กลัวสิ่งต่าง ๆ เพราะมีจินตนาการมากขึ้น กลัวความอ้างว้าง กลัวสิ่งภายนอก กลัวผี พออายุ 4 ขวบ ความกลัวจะน้อยลง

ความอยากรู้อยากเห็น เด็กวัยนี้อยากรู้อยากเห็นทุกอย่าง มีแต่ความสงสัย ชอบซักถาม

ความรัก ความรักเป็นอารมณ์ที่ชื่นชม เช่น ความรักบิดามารดา คนเลี้ยง คนใกล้ชิด รักสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความอบอุ่นมักจะเรียนรู้ในการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นการตอบแทน ส่วนเด็กที่เกิดมาโดยบิดามารดาไม่ต้องการ จะไม่มีความรักให้แก่ใครเนื่องจากไม่เคยได้รับความรักจากใคร

ความอิจฉาริษยา มีมากในวัย 2 - 5 ปี โดยมากมักเกิดกับบุตรคนโต อิจฉาน้อง เกรงว่าบิดามารดาจะรักน้องมากกว่าตน จะรังแกและแอบตีน้อง

อารมณ์ต่าง ๆ ของเด็กทั่วไปจะเป็นลักษณะดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539, หน้า 22 - 23)

1. อารมณ์รุนแรงจะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวและหายไป เพราะเด็กมีช่วงแห่งความสนใจสั้น จึงไม่สามารถเก็บความคิด หรือจำในเรื่องที่ตนประสบได้นาน เด็กจึงไม่รู้จักรอคอยอดทน
2. เด็กจะแสดงอารมณ์ออกมาเต็มที่ ไม่ปิดบังทั้งอารมณ์ดี และอารมณ์ร้าย
3. อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่ายมาก เพราะมีช่วงความสนใจสั้น ไม่ติดอะไรนาน
4. เมื่อโตขึ้นความรุนแรงของอารมณ์ที่แสดงออกจะลดลงตามวัย

อรุณี หรดาล (2548, หน้า 2 - 27) กล่าวว่าว่าการที่เด็กปฐมวัยมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย เพราะมีความสนใจระยะสั้น ไม่สนใจอะไรนาน เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจก็จะเปลี่ยนอารมณ์ไปตามสิ่งนั้น ๆ เด็กวัยนี้จึงต้องได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นความถูกต้องไม่ถูกต้องดีหรือไม่ดี เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มตั้งแต่จำใจทำตามผู้ใหญ่บอก ครูจึงต้องสอนให้เด็กรู้จักปรับตัว รู้จักวิธีการแสดงออกที่เหมาะสม และครูต้องแสดงตัวเป็นแบบอย่างด้านการแสดงออกที่เหมาะสม และให้เด็กเห็นคุณค่าของตนว่าตนเองมีความสำคัญ (นันทิยา น้อยจันทร์. 2548 : 240)

2.2 แนวทางส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ในเด็กปฐมวัย

สุชา จันทร์เอม (2536, หน้า 153) ได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนาทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. ให้ความรักและต้องการเด็ก เด็กต้องการให้พ่อแม่แสดงความรักความเมตตา ต้องการความช่วยเหลือที่จะเตรียมเขาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกบ้านได้
2. เข้าใจเอกัตภาพของเด็ก การช่วยให้เด็กมีกำลังใจทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ ก็คือ ไม่เปรียบเทียบผลสำเร็จของงาน ความสามารถทำทางของเด็กกับเด็กคนอื่น สนับสนุนให้เด็กได้ทำงานตามความสามารถ และแสดงความสามารถของเด็กตามกำลัง ยกย่องชมเชยในความสามารถของเด็ก

และสิ่งที่เด็กทำได้ดี ให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กได้แสดงออก ให้โอกาสเด็กได้แก้ตัวในเรื่องที่เด็กผิดพลาด พ่อ แม่อาจพูดถึงความผิดพลาดที่ผ่านมา เพื่อให้สิ่งที่ทำไปแล้วเป็นประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กรู้ว่ายังมีโอกาสแก้ตัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับความสามารถที่ตนมี

3. ฝึกฝนให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กว่า ตนดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับเจตคติที่พ่อแม่มีต่อเด็ก หากพ่อแม่เชื่อมั่นในความสามารถ จะทำให้เด็กมีกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และเมื่อเด็กทำสำเร็จ ความสำเร็จนี้จะช่วยให้เด็กทำสิ่งที่ยากยิ่งขึ้นไป

4. ปลุกฝังความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัย โดยให้เด็กมีประสบการณ์ในการเลือกตั้งสติใจ ในเวลาเดียวกันเด็กต้องเรียนรู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีขอบเขต

5. ให้อิสระบางประการ คำว่า “อย่า” ควรใช้เฉพาะที่จำเป็นและควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, หน้า 224) กล่าวว่า การใส่ใจต่อความรู้สึกของเด็กจะช่วยลดภาวะเครียดทางอารมณ์ได้ สิ่งที่เด็กปฐมวัยต้องการมากในการทำกิจกรรมคือ ความมั่นใจ ความเป็นตัวเอง การแสดงออก ความต้องการให้คนฟัง ความต้องการดังกล่าวนี้ครูควรให้ความใส่ใจ ให้คำชม และให้กำลังใจ เพราะความสำเร็จของผลงานและการยอมรับของครูคือการสร้างพลังใจสูงสุดให้กับเด็กทั้งนี้ครูสามารถจัดให้เด็กได้กระทำและแสดงออก ดังนี้

1. การให้เด็กช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดตามความสามารถของเด็ก
  2. การให้เด็กเล่นบทบาทสมมุติหรือเล่นละครฉากเล็กๆ ด้วยกัน
  3. การให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น เล่านิทาน ร่วมเล่านิทาน อภิปรายให้เห็นกัน
- การให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น วาดภาพหรือสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ ปั้น ตัดแต่ง หรือแปะกระดาษ พับกระดาษ

นันทิยา น้อยจันทร์ (2548, หน้า 241) ได้กล่าวไว้ว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้เด็ก โดยการให้เด็กได้พูดถึงตนเอง บทบาทของตนเอง กระตุ้นให้เด็กแสดงออกปลงนำผลงานของเด็กมาแสดงในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งในชั้นเรียน มีค่ามีความหมายเป็นสมาชิกคนหนึ่งคนนั้น

สรุปการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ในเด็กปฐมวัยหมายความว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์เกี่ยวกับการรับรู้ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมด้วยการเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรม

3. พัฒนาการด้านสังคมและแนวทางส่งเสริมในเด็กปฐมวัย

3.1 การพัฒนาด้านสังคมในเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านสังคมหมายถึง การเรียนรู้ในการมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองทางสังคมต่างๆ เช่น มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น บทบาทหน้าทางสังคม (นันทิยา น้อยจันทร์, 2548, หน้า 235) พัฒนาการด้านสังคมจึงเป็นพัฒนาการของความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับได้ พฤติกรรมที่แสดงออกจะบ่งบอกให้เห็นถึงเจตคติและค่านิยมเฉพาะตนของบุคคลนั้น ผู้ที่มีพัฒนาการทางสังคมดีจะมีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเช่นเดียวกับตนเอง

พือาเจท์ (Piaget, 1962, pp. 26, อ้างถึงใน รัตนา กิจเกื้อกูล, 2550, หน้า 25) กล่าวว่า เด็กอายุ 3- 5 ขวบ มีการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมจากเพื่อนเล่นวัยใกล้เคียงกัน วัยนี้ยังไม่เข้าใจถึงความถูกต้องและความผิด สามารถแบ่งพัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัยนี้ออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 อายุ 2-3 ขวบ เป็นระยะที่เด็กยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ชอบอยู่กับเพื่อนแต่ต่างคนต่างเล่นตามลำพังไม่เล่นด้วยกัน ยังไม่รู้จักแบ่งของเล่นและของกิน

ระยะที่ 2 อายุ 3-4 ขวบ เด็กอยู่ในหมู่เพื่อน เล่นกับเพื่อนบ้าง บางครั้งก็แยกตัวเล่นคนเดียว แต่การเล่นมักจะเป็นเพศเดียวกันกับตนเองมากกว่าต่างเพศ

ระยะที่ 3 อายุ 5-6 ขวบ เด็กจะเจ้าสังคมดีขึ้น ชอบอยู่กับเพื่อน เล่นด้วยกันช่วยเหลือกัน แบ่งปันกัน ยังคงมีการแย่งและทะเลาะกันบ้าง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, หน้า 129) กล่าวว่า เด็กเริ่มมีพัฒนาการทางสังคมมาตั้งแต่วัยทารก เมื่อแรกเกิดเด็กชอบสัมผัส มองตามเสียงคน ส่งเสียงอ้ออ่า ซึ่งเป็นพฤติกรรมเริ่มต้นของพัฒนาการทางสังคม การอุ้มกอดจับของพ่อแม่เป็นการถ่ายทอดพฤติกรรมความรู้สึก วัฒนธรรม และสังคมให้แก่เด็ก โดยลำดับ เด็กจะเรียนรู้ที่จะตอบสนองพฤติกรรมสัมผัสทั้งทางบวกและทางลบเพื่อทำความเข้าใจด้วยกลไกการเรียนรู้ในสมองของเด็ก เรียนกระบวนการนี้ว่า การปรับตัวทางสังคม (Socialization) ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ 2 ระบบ คือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นบวกหรือลบจากการตอบสนองของพ่อแม่ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ และการเรียนรู้จากการสังเกตแล้วเลียนแบบรูปแบบพัฒนาการทางสังคมของเด็ก 3-6 ปี จึงเป็นดังนี้

อายุ 3-4 ปี เริ่มตระหนักในตนเอง เริ่มที่จะรู้หลักการเข้าหาผู้อื่น เริ่มตระหนักถึงความแตกต่างของเชื้อชาติ จริยธรรมและเพศ เข้าใจทิศทางและการปฏิบัติตามกฎ มีความรู้สึกต่อบ้านและครอบครัว แสดงการพึ่งตนเอง เล่นกับเพื่อนและเล่นร่วมกับเพื่อน รักการมีเพื่อนเล่น

อายุ 5-6 ปี แสดงถึงหลักการของบทบาท มีเพื่อนที่ดีที่สุดแต่เป็นช่วยสั้นๆ ทะเลาะกันแต่โกรธสั้น เริ่มให้และรับ ใครที่จะร่วมประสบการณ์ในโรงเรียน เชื่อครูเป็นสำคัญ ต้องการเป็นที่หนึ่ง เริ่มแสดงความเป็นเจ้าของ แต่งตัวเองได้ เล่นเกมได้ เข้ากลุ่มได้

สรุปได้ว่าพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้นเริ่มมาจากการสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวตั้งแต่แรกเกิดเริ่มจาก พ่อแม่พี่น้อง และบุคคลภายในครอบครัว และมีการพัฒนาขึ้นมาระหว่างเด็กด้วยกัน และเมื่อถึงวัยเรียน เด็กจึงควรได้รับการเปิดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องทั้งที่บ้านและสถานศึกษา ได้รู้จักการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.2 แนวทางส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมในเด็กปฐมวัย

จุดเริ่มของการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมให้กับเด็กปฐมวัย เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัวเพราะจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรกับผู้อื่น พ่อแม่จึงควรสร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับลูกทำให้บ้านเป็นศูนย์กลางที่เด็กจะทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้ นอกจากนั้นต้องหมั่นฝึกอบรมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก พ่อแม่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่บุตรหลาน เช่นการกราบไหว้ เคารพบูชา รู้จักปฏิบัติในเรื่องของการขอบคุณ ขอโทษ ฝึกให้เด็กรู้จักมีความเชื่อมั่นในตนเอง และเรียนรู้การแพ้ชนะ การให้และการรับทุกครั้งว่าที่เด็กทำกิจกรรมสำเร็จ พ่อแม่ควรให้กำลังใจว่าเขามีความสามารถ การเป็นนักกีฬาที่ยอมรับความแพ้ชนะไม่เล่นโกงหรือเอาเปรียบผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องฝึกให้กับเด็ก นอกจากนี้ควรให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมภายในบ้านบ้าง เพราะการให้เด็กรับผิดชอบต่อการดูแลบ้านเป็นบางครั้งคราวนอกจากนี้จะเป็นการฝึกให้เด็กดูแลตัวเองและต่อครอบครัวแล้วยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็กรวมทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเด็กจะสามารถนำไปใช้ในสังคมนอกบ้านได้อย่างดียิ่ง (รัตนา กิจเกื้อกุล, 2550, หน้า 26)

ทิตสนา แชมมณี และคนอื่นๆ (2534; หน้า 154) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่เด็กไว้ดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่างๆ ได้รับรู้ความรู้สึกและการกระทำของผู้อื่นโดยเริ่มจากบุคคลใกล้ตัวไปสู่คนไกลตัว
2. ฝึกเด็กให้รู้จักช่วยตนเองเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทตัวเองและผู้อื่น รวมทั้งพัฒนาความรู้สึกผิดชอบ และความร่วมมือกับผู้อื่น
3. ส่งเสริมให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่จำเป็น

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2547, หน้า 224) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมว่าต้องมีทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเดี่ยวเป็นกิจกรรมที่เด็กต้องพัฒนาทักษะเฉพาะบุคคลที่เป็นความแตกต่าง ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การปรับตัว การมีส่วนร่วมและการเอื้ออาทรต่อกัน ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับเพื่อน ครู และบุคคลภายนอก เช่น รุ่พี่หรือผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กมองเห็นความหลากหลายเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันและเอื้อประโยชน์แก่กันในสังคม

สรุปการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ในเด็กปฐมวัยหมายความว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเกี่ยวกับการรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ การรู้จักปรับตัว และการปฏิบัติตามมารยาทวัฒนธรรมไทยที่งดงาม

4. พัฒนาการด้านสติปัญญาและแนวทางส่งเสริมในเด็กปฐมวัย

4.1 พัฒนาการด้านสติปัญญาในเด็กปฐมวัย

กระบวนการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญคือ การเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลใหม่ๆ แล้วนำไปประสานกับความรู้เดิม จากนั้นจัดให้เป็นระบบ เป็นประสบการณ์ใหม่ที่สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อม นักทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พียาเจท์ (Piaget, 1962, pp. 45. อ้างถึงใน รัตนา กิจเกื้อกุล, 2550, หน้า 27) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาตามระดับอายุเด็กปฐมวัยเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensor motor Stage) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี ในขั้นนี้เด็กจะรับรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยการเคลื่อนไหว และใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การฟัง การมอง การดม และการสัมผัส ภาษาที่ใช้จะเป็นทีละคำ พูดได้ประโยคสั้นๆ

2. ขั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี ในขั้นนี้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เกิดพัฒนาการทางด้านภาษาและความคิดแต่ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลได้ ชอบพูดคุยเลียนแบบ เล่นบทบาทสมมติ คิดจินตนาการ สามารถเข้าใจทำทางในการสื่อความหมายแต่ยังไม่เข้าใจความหมายของจำนวนเลข การเรียงลำดับ เวลา และการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งของ

หรรษา นิลวิเชียร (2535, หน้า 38-39) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 3 ปี เด็กวัยนี้ยังไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม การเรียนรู้เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ชอบซักถาม มีความอยากรู้อยากเห็น เริ่มค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ สามารถจับคู่ภาพต่างๆ ได้ แยกกลุ่มประเภทได้ รู้ว่าร่างกายมี 2 ข้างแต่ยังไม่สามารถแยกซ้ายขวา เริ่มรับรู้เกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ท้องจำ 1-10 ได้ นั้นยังไม่เข้าใจถึงจำนวนที่แท้จริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จินตนาการเพื่อฝันจนคิดเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างฉับพลันรวมทั้งเรื่องยาวๆ

2. ลักษณะของพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4 ปี เด็กเริ่มพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม เริ่มมีการใช้หลักเกณฑ์และเหตุผลเข้าใจตัดสินสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงนัก ชอบเรียนรู้ภาษาใหม่ๆ ชอบเล่นคำที่มีเสียงต่างๆ จึงเห็นได้ว่าเด็กวัยนี้ชอบเล่นสมมุติ มีความสนใจสั้น ชอบซักถาม ผลงานทางศิลปะของเด็กจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการ

ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ เริ่มแสดงออกด้วยการเล่าเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ของตัวเอง และสามารถจำสี เลือกคู่สี และจับคู่คำตรงข้ามได้ เช่น สว่างกับมืด

3. ลักษณะของการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 5 ปี ถึงแม้เด็กวัยนี้จะเจริญเติบโตขึ้นหลายๆ ด้าน แต่ช่วงความสนใจยังไม่มากนัก แต่มีลักษณะของการขยายความสนใจในเรื่องต่างๆ มากขึ้น มีการใช้ภาษาดีขึ้น พูดจาเป็นประโยคและมีความหมายขึ้นยาวขึ้น รู้คำศัพท์ได้ถึง 2,000 คำ เวลาเล่นสมมติตามจินตนาการจะใช้ถ้อยคำที่เคยได้ยินและจำไว้ ชอบพูดเกินความจริง ชอบเพื่อฝัน ชอบซักถามในลักษณะต้องการหาคำตอบเพื่อความเข้าใจ มีความสามารถในการจดจำตัวอักษร ตัวเลข จำนวน และสีต่างๆ ได้ถึง 10 สี เริ่มสนใจการอ่านเขียน มีความพร้อมในการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ อยากรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ต้องการหาเหตุผลสามารถแยกแยะเรื่องจริงและเรื่องที่ไม่สมมุติออกจากกันได้ แสดงออกทางความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา ชอบเล่นเกมที่มีกติกาต่างๆ ชอบเล่นเกมชอบเรื่องสนุกสนานขบขัน ผลงานทางศิลปะแสดงให้เห็นถึงความคิด

4. ลักษณะของการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 6 ปี เด็กวัยนี้จะมีทักษะทางสติปัญญาและทางวิชาการดีขึ้น เริ่มเรียนรู้คำ สัญลักษณ์ที่มีความหมายและเทคนิคในการแปลความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้น สามารถคิดเปรียบเทียบแยกแยะวัตถุออกเป็นหมวดหมู่ขั้นตอนเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าใจชาย-ขวา รู้จักฤดูกาลของปี สนใจเรื่องจำนวนและสามารถเรียนรู้จำนวนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมและต้องการประสบการณ์รูปธรรมอีกจำนวนมาก

สรุปได้ว่า การพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กในแต่ละช่วงอายุ นั้นมีรากฐานการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สัมผัสโดยตรง เมื่อเด็กเข้าสู่รั้วโรงเรียนเมื่ออายุ 3-6 ปี จะเริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้นแต่ยังคิดหาเหตุผลไม่ค่อยได้ชอบเล่นสมมติ และชอบเพื่อฝัน มีจินตนาการเป็นของตนเอง และชอบการเลียนแบบ ตลอดจนช่างซักช่างถาม ทำให้เด็กในวัยนี้มีการพัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างรวดเร็ว

4.2 แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ดังนี้ คือ

1. ฝึกให้เด็กรู้จักสะสมความรู้ สร้างความคิดและนำความคิดไปใช้ประโยชน์รวมทั้งการให้การเสริมแรงแก่เด็ก

2. คาดหวังและปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และความสามารถของเด็ก จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม

3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้สิ่งเร้าอย่างหลากหลาย ให้เด็กมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง โดยการกระตุ้นให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลายวัย หลายระดับ ตอบสนองและส่งเสริมความสนใจของเด็กเพื่อช่วยพัฒนาความคิดความเข้าใจและปรับขยายโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็ก

4. ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเข้าใจธรรมชาติและสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก จะช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดของตนไปตามลำดับขั้นได้

5. ให้โอกาสเด็กสำรวจ ตรวจสอบ แสวงหาความรู้ ทดลองและแสดงความคิดเห็นของตนโดยไม่ถูกสกัดกั้น จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

6. ควรมีปฏิสัมพันธ์และพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและความคิดได้อย่างเหมาะสม

7. ฝึกฝนให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง ตัดสินใจด้วยตัวเอง ทางานสำหรับตนด้วยตนเอง สนับสนุนให้เด็กเล่นและทำงานเป็นกลุ่ม และให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่เด็กจะสามารถช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กได้ (ทิสนา แคมมณี และคนอื่นๆ, 2535, หน้า 137-139)

วราภรณ์ รักวิจัย (2535, หน้า 83-87) กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาดังนี้

1. การเล่านิทาน การเล่านิทานเป็นการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กแบบหนึ่ง ขณะเล่านิทานเด็กจะเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เกิดความคิดความเข้าใจ เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

2. การเล่นบทบาทสมมติ จุดมุ่งหมายของการเล่นบทบาทสมมุตินอกจากจะส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแล้ว ยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ความกล้าแสดงออก ความมั่นใจในตนเอง และช่วยให้เด็กเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคม

3. การสนทนาอภิปราย ทำให้เด็กเรียนรู้ทั้งภาษาและความคิดต่างๆ ช่วยให้เด็กได้หัดคิด หัดสังเกต เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิต

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี (2547, หน้า 59 – 60) ได้ให้ทัศนะต่อการเล่นของเด็กกว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพสมอง เพราะการเล่นเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของเด็กโดยเฉพาะถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ใหญ่เล่นกับเด็ก การเล่นในวัยเด็กจะช่วยให้พัฒนาทักษะหลากหลาย เด็กที่ได้เล่นกับเพื่อน พี่น้องจะทำให้เด็กฝึกฝนการสร้างไหวพริบ รู้จักสร้างกลยุทธ์ การวางแผน การแก้ปัญหา ฝึกการสังเกต ลำดับเหตุการณ์ เกิดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ นอกจากนี้เด็กจะได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับสังคม เรียนรู้ความผิดหวัง การช่วยเหลือแบ่งปัน ฝึกความอดทน และมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น ตลอดจนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนาสมองได้ครบถ้วนตามชีวิตจริงที่ควรมี แต่ปัจจุบันผู้ปกครองบางคนที่ไม่เข้าใจและขาดความรู้ด้านพัฒนาการเด็กตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง มีความต้องการให้เด็กเรียนรู้มากมายจนเด็กไม่มีเวลาพักผ่อน ใช้ชีวิตวัยเด็กไม่สมดุล การเรียนวิชาการมากมายซ้ำๆ ทำให้เด็กมีความทุกข์ มีความกดดัน และขาดทักษะชีวิตสำคัญๆ เพราะฉะนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูที่มีผลต่อสมองเด็กและการเรียนรู้

สรุปการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการในเด็กปฐมวัยหมายความว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมสติปัญญาเกี่ยวกับการใช้ภาษา การรู้จักคิด การสังเกตและการเปรียบเทียบ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.3.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นเรื่องที่น่าการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความสำคัญและให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

กู๊ด (Good, 1945, pp. 200, อ้างถึงใน เยาวพา เตตชะคุปต์, 2542, หน้า 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ฮิมส์ (Hymens, 1969, pp. 65, อ้างถึงใน เยาวพา เตตชะคุปต์, 2542, หน้า 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ขวบ ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการวางรากฐาน บุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง

เยาวพา เตตชะคุปต์ (2542, หน้า 14) กล่าวว่า “การจัดการศึกษาปฐมวัย” หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ขวบ ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการวางรากฐาน บุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2542, หน้า 2-3) กล่าวถึงความหมายของการศึกษาปฐมวัยว่า “การศึกษาปฐมวัย” เป็นการศึกษาที่พัฒนามาจากความต้องการดูแลและเลี้ยงเด็กของสังคม ระยะเริ่มแรกเป็นเรื่องของการเลี้ยงเด็ก ต่อมาเป็นเรื่องของการอนุบาล ในปี ค.ศ. 1950 สหรัฐอเมริกามีปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและสถานะทางสังคมเปลี่ยนไป มีผลทำให้การจัดการศึกษาอนุบาลขยายขอบเขตการศึกษาที่จัดให้กับเด็กอายุ 3-6 ขวบ เป็นการให้การดูแลและการศึกษาแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 8 ปี และใช้คำว่า การศึกษาปฐมวัย (early childhood education) ซึ่งหมายถึง การบริการ การดูแล และการให้การศึกษแก่เด็กแรกเกิดถึง 8 ปี โดยจัดระบบเรียกว่า Educare ทำให้การศึกษาเด็กเดิมขยายขอบเขตครอบคลุมการดูแลเด็กทารก เด็กเล็ก

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก 0-6 ปี อาจถึง 8 ปี สำหรับต่างประเทศ และมีกาพัฒนาเด็กตามความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่จะมีความ

แตกต่างกว่าการจัดการศึกษาในระดับอื่นเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

2.3.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 336) ได้ตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานวิจัยเรื่องแบบศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนหรือศูนย์เด็กปฐมวัย และได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้
3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด
4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ
5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก
6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของการพัฒนาการเสียแต่แรก และดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

ราศี ทองสวัสดิ์ (2533, หน้า 57) กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
  - การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่
  - การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
  - การพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือตา
  - การพัฒนาด้านสุขอนามัย
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
  - การควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
  - การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
  - การมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
3. พัฒนาการด้านสังคม
  - การมีระเบียบวินัย
  - การเล่นหรือทำงานเป็นกลุ่ม
  - การรู้จักรอคอย

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

การรับผิดชอบในหน้าที่

4. การพัฒนาด้านสติปัญญา

การรับรู้ทางสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การดู การฟัง การดม การชิม และการสัมผัสทางผิวหนัง
การคิดแก้ปัญหา

การคิดสร้างสรรค์

การจำ

การเข้าใจคำศัพท์ และการฝึกพูด

การยืดระยะเวลาความสนใจ

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และควรส่งเสริมให้บ้านและโรงเรียนได้มีการร่วมมือในการสร้างเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม ให้แก่เด็กที่ต่างวัฒนธรรมเพราะพัฒนาการทางสังคมเป็นพัฒนาการหนึ่งที่จะติดตัวเด็กไปจนโต

2.3.3 จุดประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 8) กล่าวว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เต็มศักยภาพลักษณะของหลักสูตรจะสร้างมากพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการเป็นหลัก ตัวอย่างเช่นบางหลักสูตรเน้นพัฒนาการทางพุทธิปัญญาของพือาเจท์ จะเน้นเนื้อหาการจำแนกประเภท การเรียนอนุกรม ในขณะที่บางหลักสูตรอาจเน้นกระบวนการคิดหรือบางหลักสูตรมุ่งไปที่การส่งเสริมพัฒนาการประสาทสัมผัส และการเรียนรู้จากการเล่นเป็นสำคัญ ลักษณะรูปแบบของหลักสูตรจะเป็นอย่างไรอย่างหนึ่งนั้น อย่างน้อยต้องมีจุดประสงค์สำคัญของหลักสูตรเน้นพัฒนาการ 10 ด้าน ดังนี้

1. สร้างเสริมการเจริญเติบโตอย่างอิสระ คำว่า อิสระ หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กใช้ความคิดความสามารถเป็นของตน ผู้ใหญ่เป็นเพียงผู้สนับสนุนเด็กด้วยการให้ประสบการณ์ ให้คำชี้แนะ และให้โอกาสเด็กเรียนรู้ตามความต้องการอย่างเหมาะสม ด้วยการวางแผนการสอน จัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ ได้คิด ได้เลือก ได้ทำด้วยตนเอง ครูดำเนินการเรียนการสอน โดยเน้นการสร้างเสริมให้เด็กพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เรียนรู้การช่วยเหลือตนเอง อย่างน้อยในกิจวัตรประจำวันและรู้จักการแก้ปัญหา

2. เรียนรู้การแบ่งปันและการให้ความรัก เด็กปฐมวัยเป็นวันเน้นตนเองเป็นศูนย์กลางรักตนเอง ครู ต้องสอนเด็กให้เรียนรู้การให้ การแบ่งปัน และการรักบุคคลอื่นนอกจากครอบครัว ครูสร้างเด็กให้เรียนรู้การรักผู้อื่นด้วยการให้ความรักแก่เด็ก ทำงานร่วมกับเด็ก สร้างให้เด็กรู้สึกมั่นใจให้เด็กเรียนรู้การเล่นและทำงานกับเพื่อนความเข้าใจการแบ่งปัน

3. เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เมื่อเด็กต้องออกจากสิ่งแวดล้อมของครอบครัวมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ครูต้องจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความรู้สึกที่ดีและมีสุข เด็กควรได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น สัมพันธระหว่างครูกับเด็กเป็นวิธีการช่วยเหลือเด็กให้เรียนรู้พัฒนาการทางสังคม การควบคุมตนเอง การเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งเป็นการปูพื้นฐานคุณธรรมให้เด็กมีจิตใจดี มีความอดทน ฝึกทัศนียภาพที่ถูกต้อง มีระเบียบ เป็นคนมองโลกในแง่ดี

4. พัฒนาการควบคุมตนเอง ครูต้องสอนให้เด็กเรียนรู้การควบคุมวินัยในตนเอง รู้จักนำตนเองหรือกำกับตนเอง ด้วยการอธิบายเหตุผล เมื่อเด็กเข้าใจถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องพฤติกรรมควบคุมตนเอง ของเด็กจะดีขึ้น การจัดประสบการณ์ให้เด็กฝึกตัดสินใจและสร้างความเชื่อมั่นจะช่วยเด็กได้มาก การสอนที่ดีจะไม่ใช้การขู่เด็ก เพราะไม่เกิดผลดีต่อการพัฒนาการควบคุมตนเอง นอกจากนี้การสร้าง ความมั่นใจในตนเองยังมีผลต่อ การสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี เด็กได้เรียนรู้การควบคุมอารมณ์ ซึ่งเป็นการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับเด็ก

5. เรียนรู้บทบาทความเป็นคน เด็กปฐมวัยต้องได้รับการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม ไม่ใช่เฉพาะแต่ครอบครัวของตน เช่น การจัดวางตัวตามบทบาทหน้าที่ทางสังคม การมีส่วนร่วมในการสร้างความสงบและสันติให้กับสังคม การสร้างสังคมที่มีคุณภาพการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรักษาประเพณีนิยม

6. การเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ประเด็นนี้สำคัญมาก เพราะการเรียนรู้และเข้าใจร่างกายตนเอง หมายถึง การสร้างให้เด็กรู้จักการดูแลสุขภาพของตน การป้องกันโรคติดต่อ และการออกกำลังกาย แผนการสอนของครูต้องเอื้อต่อการส่งเสริมร่างกายให้แข็งแรง และรู้จักดูแลสุขภาพควบคู่กันไป

7. เรียนรู้การพัฒนาทักษะทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การสอนต้องกระตุ้นเด็กให้ใช้ทักษะของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เด็กควรมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นสนาม รวมทั้งการมีกิจกรรมสร้างสรรค์ ปั้น ดิน แปะ ที่เป็นการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้วย

8. เรียนรู้และเข้าใจข้อจำกัดโลกภายนอก การมาโรงเรียนเป็นการขยายโลกของเด็กจากครอบครัวสู่สังคม ซึ่งมีเงื่อนไขและความแตกต่างจากบ้าน ครูต้องพัฒนาความเฉลียวฉลาดของเด็กในการเรียนรู้โลก ด้วยการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ คิด ใช้เหตุผล ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อม แผนการสอนของครูต้องทำให้ครูสอนเด็กให้เข้าใจ มีประสบการณ์ทางสังคมและรู้จักโลก

9. เรียนรู้หนังสือเพื่อเข้าใจโลกใหม่และผู้อื่น ภาษาเป็นสิ่งช่วยเด็กให้รู้หนังสือ รู้สิ่งแวดล้อม เกิดมโนทัศน์ใหม่ๆ เกิดความคิดใหม่ๆ ครูต้องสอนให้เด็กรู้จักใช้ภาษาในการสื่อสาร ค้นคว้า เพื่อการเรียนรู้โลกใหม่และผู้อื่นให้มาก ครูต้องวางแผนการสอนการรู้หนังสือให้กับเด็ก ทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้ด้วย การพัฒนาให้เต็มศักยภาพตามวัย เด็กอาจเริ่มเรียนจากวาดภาพ เรียนจากคำคุ้น ทดลองจากการ

ฝึกเขียนด้วยตนเอง การเรียนรู้หนังสือของเด็กปฐมวัย เป็นการเรียนรู้ที่จะต้องเข้ามาโดยธรรมชาติของเด็ก ถ้าเด็กมีความพร้อม การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว

10. พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อโลกภายนอก พ่อแม่และครูเป็นผู้สร้างอัตมโนทัศน์และความรู้สึกที่ดีให้แก่เด็ก ด้วยการจัดประสบการณ์ที่ดี และมีความสุขทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กรักโรงเรียนและโลกภายนอก หากสิ่งแวดล้อมดี มีความหมาย น่าสนใจ เด็กจะมีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและสังคม

2.3.4 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 4) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กอย่างมีเงื่อนไข แต่การสอนเด็กปฐมวัยเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการเรียนรู้ โดยการสอนนั้นต้องส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุมทุกด้าน ตรงกับความต้องการของเด็ก เด็กมีความสุขในการเรียน ในขณะที่เดียวกันการเรียนรู้นั้นต้องเป็นการวางพื้นฐานความรู้ และเตรียมความพร้อมเพื่ออนาคตของเด็ก เด็กจะได้เรียนรู้การมีเพื่อน เรียนรู้การดูแลตนเอง เรียนรู้การเป็นผู้มีอารมณ์ที่ดีแล้ว ในแง่ของพุทธิปัญญา (cognitive growth) เด็กควรได้เรียนรู้กระตุ้นให้คิด รู้จักการใช้เหตุผล สรุปและประมวลตามสิ่งที่ต้องการได้ เด็กควรได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ด้วยตามแนวคิดของไฮดิแบรนด์ (Hildebrand. 1991 : 130) ได้แก่

1. เข้าใจโลกรอบตัว
2. เข้าใจประชาชนและสิ่งต่างๆ
3. เข้าใจร่างกายตนเอง การรับความรู้สึกและรู้จักวิธีที่จะดูแล
4. รู้จักที่จะใช้ภาษาและรูปแบบของการสื่อสารที่ชัดเจน
5. รู้จักเลือกและตัดสินใจอย่างอิสระ
6. รู้จักทำสิ่งที่ถูกต้อง สอดคล้องกับค่านิยมท้องถิ่น ชาติ และชุมชนโลก

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 11) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยว่าเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่ง หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้เด็กได้รับความรู้ มีทักษะปฏิบัติและเห็นในสิ่งต่างๆ ที่ครูต้องการให้รู้โดยสอดคล้องกับลักษณะความใคร่รู้ใคร่เรียนของเด็ก สำหรับการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย ลักษณะของประสบการณ์การเรียนรู้มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญดังนี้

1. เด็กต้องสัมผัสจัดตั้งโดยตรงด้วยตนเอง ไม่ว่าจะป็นประสบการณ์ในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
2. เด็กเป็นผู้ริเริ่ม เป็นผู้เลือกสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. เนื้อหาหรือสาระที่เรียนรู้มีความหมาย กล่าวคือเหมาะกับอายุเด็ก
4. ประสบการณ์การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง

5. สนับสนุนและให้โอกาสในการใช้ภาษา การมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการสื่อสาร
6. สร้างเสริมประสบการณ์สัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสร้างเสริมกิจกรรมทางสังคม
7. มีการสรุปแนวคิดและความรู้จากกิจกรรมการสะท้อนการเรียนรู้อย่างมีระเบียบวิธีและมีการนำเสนอร่วมด้วย

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีฐานความพร้อมที่จะเรียนในระบบโรงเรียน ดังนั้นการศึกษาปฐมวัยไม่ใช่การเรียนที่เนื้อหาแต่การพัฒนาและสร้างเสริมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ตามวัย

2.4 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหารงานของรัฐบาลกลาง จะมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น ส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติทั้งนี้ ได้มีกฎหมายกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นด้วยกันหลายฉบับ ดังจะสรุปได้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาดังนี้

มาตรา 41 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

มาตรา 81 รัฐต้องให้การศึกษอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 41 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในของท้องถิ่น

มาตรา 42 ในกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้การจัดการศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(6) ส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ

(9) การจัดการศึกษา

(10) การสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

มาตรา 22 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากภาษีอากรค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้ ฯลฯ

(9) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 10 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณสุขรัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อน ระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดบริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้เสร็จภายในสี่ปีการจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การบริการสาธารณสุขในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้ไปเป็นตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

พระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

(7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

(8) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังนี้

(6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

มติคณะรัฐมนตรี 16 มีนาคม 2542 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ สาระสำคัญของนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ดังนี้

มาตรการที่ 1 รัฐสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 41 และมาตรา 289

มาตรการที่ 4 กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทั้งนี้ สำนักรบประมาณ มีความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยให้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาของท้องถิ่น

2.4.1 จุดประสงค์และเป้าประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กระจายอำนาจในการปกครอง และการกำหนดการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนั้นจึงได้กำหนดเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1) วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

พัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณลักษณะ วิถีชีวิต และการจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

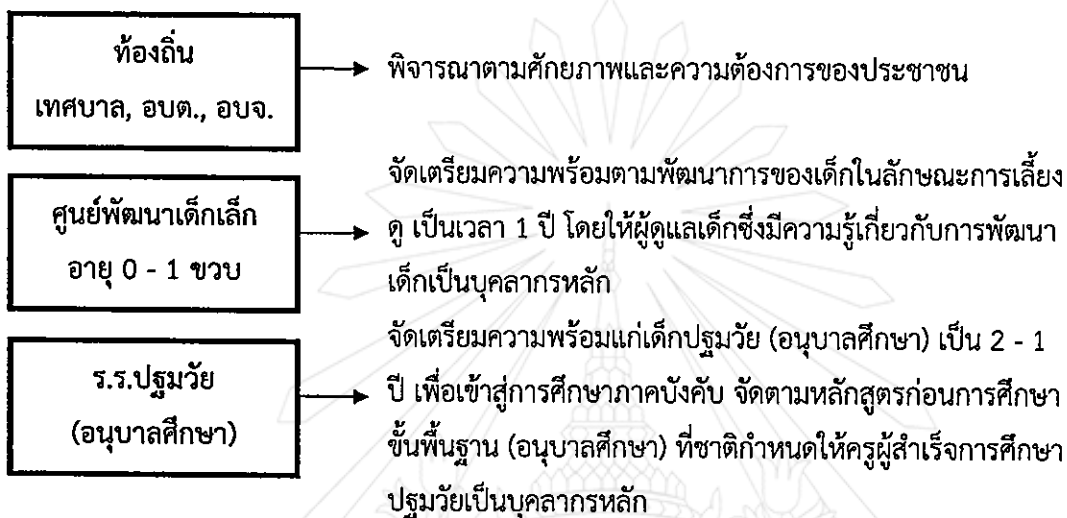
2) วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของท้องถิ่น

เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

1) ภารกิจจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จัดเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยตามแนวประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตาม ศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน

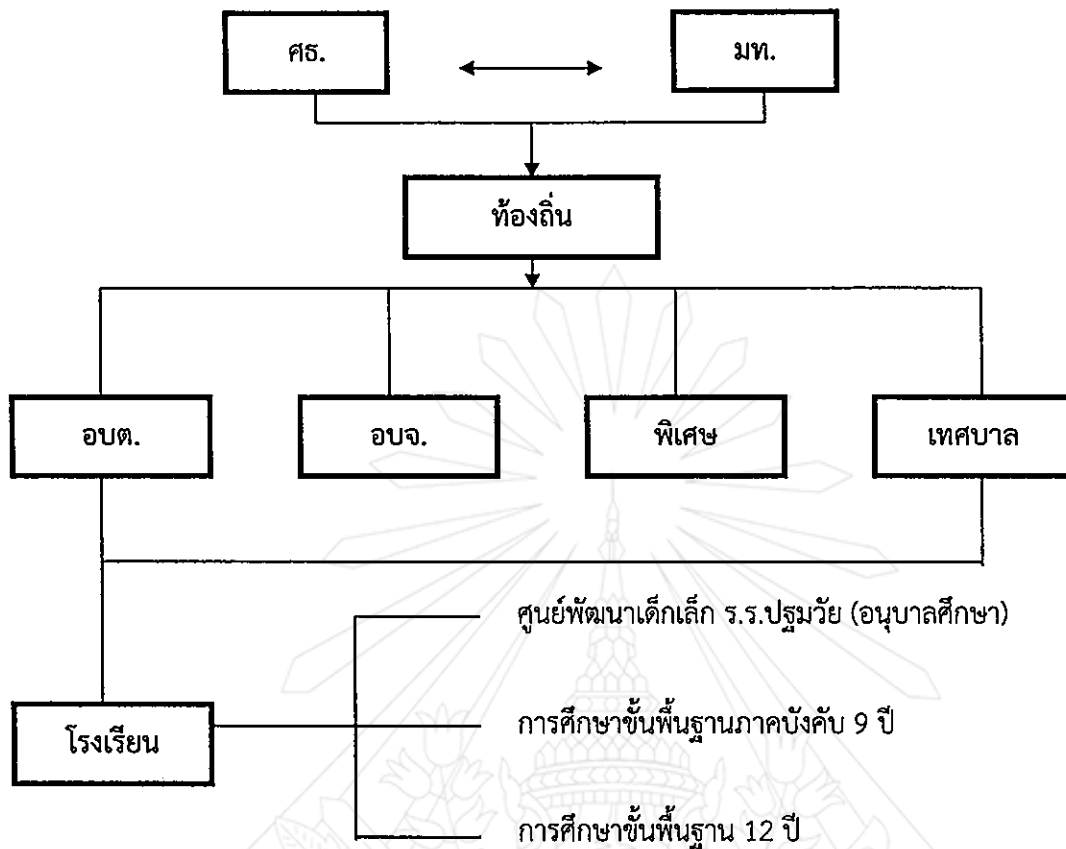

ภาพที่ 2 โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่ อบต. ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- 1) เทศบาล
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบล
- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 4) รูปพิเศษ

ซึ่งในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีระดับชั้นของตนเอง ซึ่งแตกต่างกันทั้งรายได้ จำนวนประชากร ระบบบริหาร บุคลากรในองค์การทำให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีศักยภาพในการจัดการศึกษาต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 3 การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.4.2 กรอบการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

ภาระงานในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ปัจจุบันการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลกำหนดนโยบายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจ อาจกล่าวได้โดยสรุปดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเดิมได้รวมอำนาจไว้ที่ราชการส่วนกลาง ให้ไปอยู่กับราชการส่วนท้องถิ่น

2) หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิม และเช่นที่นานาอารยประเทศจัดทำอยู่

1) หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตนเองไม่ได้

หลักการดังกล่าวเป็นหลักการอย่างกว้างๆซึ่งได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นสืบมา อย่างไรก็ตามเพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปอย่างเหมาะสมกระทรวงมหาดไทยได้มี

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและทำงานพิจารณาแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.4.3 เกณฑ์และภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การแบ่งระดับภารกิจจัดการศึกษาตามความพร้อมและศักยภาพ ตามขนาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปพิเศษ (เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร)

ทั้งนี้ ผลการพิจารณาที่คณะกรรมการนำเสนอขอความเห็นชอบกระทรวงมหาดไทยและกำลังศึกษาเกณฑ์รายได้ที่จะให้ท้องถิ่นไปเป็นกรอบแนวทางจัดการศึกษาตามศักยภาพได้เป็น 1 กลุ่มดังนี้

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 1 ความพร้อมสูงดำเนินการ ดังนี้
  - 1.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล / ปฐมวัย)
  - 1.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
    - 1.1 จัดการส่งเสริมอาชีพ
    - 1.4 จัดการศึกษานอกระบบ
    - 1.5 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
    - 1.6 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง ดำเนินการดังนี้
  - 2.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย)
  - 2.2 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 2.1 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 2.4 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 2.5 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง ดำเนินการดังนี้
  - 1.1 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 1.2 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 1.1 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 1.4 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4.4 เป้าหมายการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนของท้องถิ่นได้รับการศึกษาอบรมตามที่รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติเฉพาะของ

ท้องถิ่น ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงเห็นควรที่องค์กรท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ตามความพร้อมและความต้องการของประชาชน ดังนี้

1) การดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการจัดเตรียมความพร้อมตามพัฒนาการของเด็ก ในลักษณะการเลี้ยงดูแก่เด็กกลุ่มอายุ 0-1 ปี อาจจัดในลักษณะศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กเป็นการเฉพาะ ซึ่งควรให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นผู้ปฏิบัติการ

2) การจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) เป็นการจัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) แก่เด็กกลุ่มอายุ 4-6 ปี โดยจัดในลักษณะเตรียมความพร้อมแก่เด็ก เพื่อเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ ทั้งนี้จะต้องจัดตามแนวหลักสูตรก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ก่อนประถมศึกษา) ตามที่กระทรวงกำหนด ควรให้ครูผู้สำเร็จเฉพาะด้าน (อนุบาลศึกษา/ปฐมวัย) เป็นบุคลากรหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 18)

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลประชาพัฒนาเดิมเป็นเขตพื้นที่การปกครองของตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ต่อมาประชากรเพิ่มมากขึ้น การปกครองทำได้ไม่ทั่วถึง ประกอบกับมีเขตพื้นที่กว้าง การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมไม่สะดวก จึงได้แยกเขตการปกครองเป็นตำบลใหม่ คือ ตำบลประชาพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2530

2.5.2 สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนาตั้งอยู่ เลขที่ 60 หมู่ที่ 2 บ้านประแหง อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ระยะห่างจากอำเภอมหาสารคาม 47 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวอำเภอลำปำทางทิศตะวันออกประมาณ 7 กิโลเมตร พื้นที่เป็นราบสูง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองไฮ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเมืองหงษ์ ตำบลดู่น้อย และ ตำบลลิ้นฟ้า อำเภोजตุร-พัทธรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองแสง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา มีพื้นที่ 30 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,750 ไร่

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ โดยเฉพาะทางด้านทิศตะวันออกติดกับเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีลำห้วยแล้งกัน เป็นแนวทาง และมีพื้นที่ป่าไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนาได้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนมีความรักป่า รักธรรมชาติ และร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์อยู่เสมอ ในพื้นที่ส่วนกลางของตำบลมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางชื่ออ่างเก็บน้ำหนองไฮ มีพื้นที่ 1,000 ไร่ มีน้ำมาสามารถบรรจุน้ำได้ประมาณ 1 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งน้ำและที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่ประชาชนใช้ในการดำรงชีพ สภาพดินในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นดินร่วนปนทราย ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์น้อย จึงเป็นปัญหาต่อการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะข้าวได้ผลผลิตต่ำ

ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน ในฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงประมาณ 39-42 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวมีอุณหภูมิประมาณ 5-20 องศาเซลเซียส (องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา, 2555, อัดสำเนา)

2.5.3 วิสัยทัศน์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา จัดให้มีการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับครอบครัว ชุมชนและสังคม เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น

ภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
7. พัฒนาครูและบุคลากรที่จัดการศึกษาปฐมวัย

8. พัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม ปลอดภัย และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน
9. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม
10. ส่งเสริมสิทธิโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท

ภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. จัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างทั่วถึง
2. จัดการศึกษาให้เด็กมีพัฒนาการตามวัย
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

เป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)

1. เด็กทุกคนมีความพร้อม กล้าแสดงออกและมีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมกับวัย
2. เด็กทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง
3. เด็กทุกคนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี
4. เด็กทุกคนมีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ประหยัด และอยู่ในสังคม

ได้อย่างมีความสุข

5. เด็กทุกคนมีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน

ได้เหมาะสมกับวัย

6. เด็กทุกคนได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. เด็กทุกคนมีมารยาท และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย
8. เด็กทุกคนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงศ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กระบวนการประเมินพัฒนาการโดยใช้บริบทเป็นฐานที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า

- 1) หลังการทดลองใช้กระบวนการฯ ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสูงกว่าผู้ปกครองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 2) ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กหลังการทดลองใช้กระบวนการฯ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้กระบวนการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกระบวนการฯ ส่วนมากมีความพึงพอใจในกระบวนการฯ อยู่ในระดับมาก

จิรัชยา ทองจันทร์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลสมุโนะ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบมี 6 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างบรรยากาศการยอมรับของชุมชนและคัดเลือกแกนนำชุมชน 2) การสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานร่วมกัน 3) การระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและหาแนวทางร่วมกัน 4) การวางแผนการดำเนินงาน 5) การดำเนินงานตามแผนงาน และ 6) สรุป ประเมินผลรูปแบบ ผลจากกระบวนการส่งผลให้ครอบครัวเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีระดับความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระดับสูง มีการปฏิบัติในระดับดี และเด็กอายุ 1-3 ปี ร้อยละ 92.68 มีพัฒนาการโดยรวมสมวัย เจื่อนใจและปัจจัยสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำของกลุ่มแกนนำ วิทยาทศน์ของชุมชน ความสนใจและความร่วมมือของชุมชน และกระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วม เจื่อนใจและปัจจัยอุปสรรค คือ ภาระงานของกลุ่มแกนนำ ความขัดแย้งของกลุ่มแกนนำ การจัดสรรงบประมาณ และสถานการณ์ความไม่สงบ

องอาจ นิลสุวรรณ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมเป็นอันดับที่หนึ่ง ด้านร่างกายเป็นอันดับที่สอง ด้านภาษาเป็นอันดับที่สาม และด้านสติปัญญา เป็นอันดับสุดท้าย

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โสภณ มัตถัง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและลำดับความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย พบว่าเด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก และการเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ พบว่าการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี สอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผลและยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ 3) พัฒนาการด้านสติปัญญา พบว่า เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เด็กมีโอกาสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้ปกครองให้คำแนะนำ 4) พัฒนาการด้านสังคม พบว่าเด็กมีความเคารพอ่อนน้อม ต่อผู้อาวุโส เด็กรู้จักคำว่า “สวัสดี ขอขอบคุณ ขอโทษ” ได้เหมาะสมตามโอกาสอยู่ในระดับมากที่สุด

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบล (Bell, 1992, pp. 4) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน พบว่า เหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียนคือ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือครูและเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่ได้เรียกร้องขอความร่วมมือและผู้ปกครองไม่มีเวลาต้องทำงาน

เดวิส (Davis, 1997, pp. 15) ได้ทำการศึกษาเรื่องมุมมองของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในริโซนา จุดประสงค์ของการศึกษานี้อธิบายเกี่ยวกับผู้ปกครอง, ครู, และความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน และเรื่องที่คุณปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้มากที่สุด ในกระบวนการตัดสินใจที่โรงเรียน เม้าท์เพนทอยไฮสคูล (Mountain Pointe High School) ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่ไม่ค่อยจะมีส่วนร่วมและผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมในทุกระดับของการตัดสินใจมากกว่าที่เป็นอยู่ สมาคมผู้ปกครองเห็นด้วยที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจ สภาพการบริหารของโรงเรียนเห็นว่าผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมในโรงเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ทั้งกลุ่มผู้ปกครองและครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันและ

เห็นว่าผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั่ว ๆ ไป แต่อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจบางประเภทก็ไม่น่าจะมีส่วนร่วม เช่นในด้านหลักสูตร วิธีการสอน และครูผู้สอนนอกจากนี้ยังพบว่าวิธีที่ให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่ผู้ปกครองทำให้มีจำนวนผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น และควรพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการตัดสินใจให้แก่ผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความชำนาญ ความสามารถในการตัดสินใจ การศึกษาระยะยาวแนะนำให้ค้นหาผลกระทบของการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับ 1) ทศนคติของสมาชิกในชุมชนของโรงเรียนและ 2) ความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน

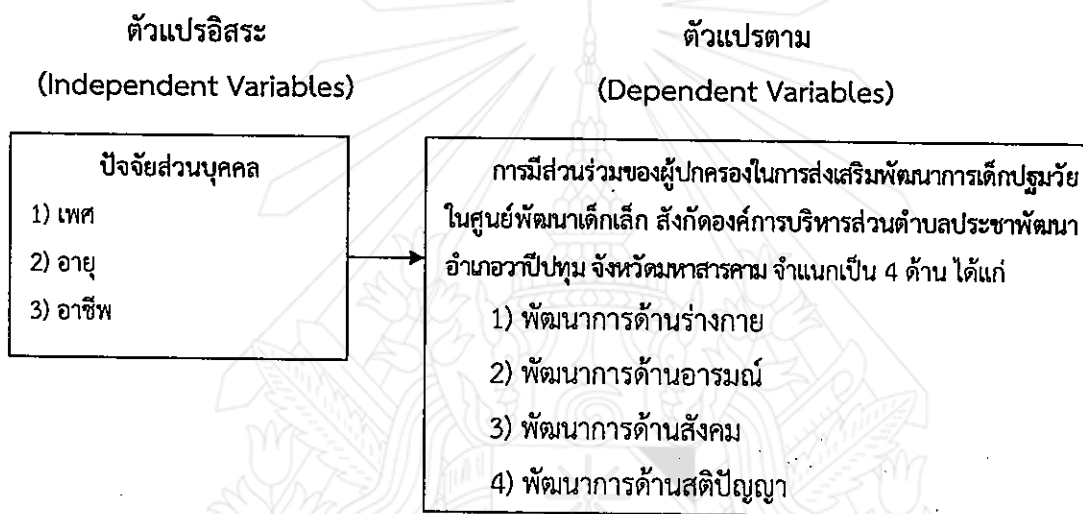
เดลลีคอลลี (Delli Colli, 1998, pp. 22) ได้วิจัยเรื่อง ทศนคติและการรับรู้ของผู้ปกครองที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในความเป็นจริงผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กหลายรูปแบบเมื่ออยู่ที่บ้าน สำหรับเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพราะผู้ปกครองมีความรู้สึกท้อแท้ และไม่ได้รับการต้อนรับจากโรงเรียน และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ วัฒนธรรม ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนความไม่เข้าใจกันของผู้ปกครอง และโรงเรียนที่เกี่ยวกับความต้องการ และลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน

พิน่า (Pena, 2000, pp. 42) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาคือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทศนคติของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมสภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาประเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่ายคือทั้งชุมชนและสถานศึกษา เป็นการเอื้อเพื่อกันและกัน กล่าวคือชุมชนต้องร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มทุนทางสังคม สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำให้พื้นที่โดยรวมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นทุนทางมนุษย์ ส่วนบทบาทของโรงเรียนก็ต้องเป็นแหล่งความรู้ สร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน ร่วมวิจัยกับชุมชน เป็นที่ปรึกษาหารือทางวิชาการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สร้างหลักสูตรการเรียนการสอนโดยนำวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ หากทุกส่วนให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความตระหนักร่วมกันก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศที่สมบูรณ์ และยั่งยืนตลอดไป

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้บูรณาการจากแนวคิดของ วราภรณ์ รักวิจัย ที่กล่าวถึง การส่งเสริม และการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย กุลยา ตันติผลาชีวะ กล่าวถึง พัฒนาการด้าน อารมณ์ นันทิยา น้อยจันทร์ กล่าวถึง พัฒนาการด้านสังคม และพระชา นิลวิเชียร กล่าวถึง พัฒนาการ ทางด้านสติปัญญา และนำมาประยุกต์สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 123 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 94 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane) (ยุทธ โกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรม, 2553, หน้า 122) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัด

มหาสารคาม มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัด ออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	5	คะแนน
มาก	หมายถึง	4	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	3	คะแนน
น้อย	หมายถึง	2	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	1	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaires) เพื่อสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือ วารสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 วิเคราะห์วัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อจะนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม

ในแบบสอบถาม

3.3.3 สร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์และเก็บความหมาย รายละเอียดจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับตัวแปรมาเขียนข้อคำถามขึ้น และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

3.3.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ กับข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Index) หรือ IOC (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 159) มีเกณฑ์ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC คำนวณได้ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับ

เนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum_r$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) ผศ.ดร.เอนก ศิลปนิลมาลย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร), ค.ด.

(หลักสูตรและการสอน)

2) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี ผู้เชี่ยวชาญด้านสำนวนภาษา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา ศศ.บ.(แขนงคอมพิวเตอร์ธุรกิจ), กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา), ปร.ด.

(การบริหารการศึกษา)

3) นายสังวาร์ ปะติเพนัง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่า อำเภอนาวัง จังหวัดมหาสารคาม

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.3.5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่า 0.67 จำนวน 1 ข้อ และมีค่า 1.00 จำนวน 39 ข้อ
(รายละเอียดในภาคผนวก ฉ หน้า 111-113)

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้
(Try-out) กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.7 การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนน
โดยรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25 - .87 (รายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 108)

2) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)
ผลการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .88

3.3.8 แก้ไขปรับปรุง และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

3.4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.5.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.5.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51- 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ t-test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้ F-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม

3.5.6 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีดังนี้

- 1) ค่า IOC (Item Objective Congruence Index)
- 2) การหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ
- 3) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

3.6.2 สถิติพื้นฐาน มีดังนี้

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

3.6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

- 1) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ t-test (Independent Samples)
- 2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้ F-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม (Independent)
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean Square)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่ใช้เปรียบเทียบกับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ของผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ และอาชีพ แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	36	38.30
หญิง	58	61.70
รวม	94	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	19	20.21
อายุ 25 – 45 ปี	41	43.62
อายุ 45 ปีขึ้นไป	34	36.17
รวม	94	100.00
การประกอบอาชีพ		
รับราชการ	22	23.40
ค้าขาย	23	24.47
รับจ้าง	49	52.13
รวม	94	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 61.70 และเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 มีอายุระหว่าง 25 – 45 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 43.62 รองลงมาคืออายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 36.17 และมีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.21 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 52.13 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.47 และประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน (n = 94)

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	ระดับ
ด้านร่างกาย	4.20	.81	3	มาก
ด้านอารมณ์	4.32	.71	2	มาก
ด้านสังคม	4.45	.68	1	มาก
ด้านสติปัญญา	4.19	.83	4	มาก
เฉลี่ยรวม	4.29	.76		มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสติปัญญา

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ความเพียงพอมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่างกาย โดยรวมและรายข้อ (n = 94)

ข้อ	ด้านร่างกาย	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	ระดับ
1	จัดหาอาหารที่ถูกหลักอนามัยและมีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน	4.26	.79	5	มาก
2	หาสถานที่ให้เด็กได้ออกกำลังกายในสนามกลางแจ้ง	4.06	.88	7	มาก
3	ให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ประกอบจังหวะ	3.94	1.01	10	มาก
4	ให้เด็กมีกิจกรรมการเล่น บันไดน้ำมัน ตัดผัก ระบายสี	3.94	.93	9	มาก
5	ให้เด็กฝึกการเขียนตัวหนังสือ ตามรอยปะจุดทุกวันตามความเหมาะสม	4.19	.80	6	มาก
6	ฝึกให้เด็กมีการวาดภาพอิสระบนกระดาษเปล่า	4.00	.90	8	มาก
7	ให้เด็กรู้จักเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย	4.39	.64	2	มาก
8	ให้เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก เป็นต้น	4.46	.61	1	มาก
9	หาขนมคบเคี้ยวที่มีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน	4.34	.74	4	มาก
10	ให้เด็กมีการนอนพักผ่อนกลางวัน	4.39	.82	3	มาก
เฉลี่ย		4.20	.81		มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก เป็นต้น รองลงมาคือ ให้เด็กรู้จักเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ประกอบจังหวะ

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ความเป็ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านอารมณ์ โดยรวมและรายข้อ (n = 94)

ข้อ	ด้านอารมณ์	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	ระดับ
1	ให้รู้จักการมีระเบียบวินัย เมื่อหยิบของเล่นมาแล้วเก็บที่เดิมอย่างมีระเบียบ	4.21	.48	8	มาก
2	มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	.79	10	มาก
3	ส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี	4.49	.68	1	มาก
4	สอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผล และยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ	4.34	.66	5	มาก
5	เมื่อเด็กทำผิดควรลงโทษด้วยการอธิบายให้เด็กรู้ว่าทำผิด	4.39	.69	3	มาก
6	เมื่อเด็กทำผิดผู้ปกครองต้องกล่าวตักเตือนและสั่งสอน ชี้แนะการปฏิบัติที่เหมาะสม	4.33	.68	6	มาก
7	ให้เด็กมีกิจกรรมแสดงออกร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน	4.33	.83	7	มาก
8	มีการชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่นการวาดภาพเพื่อให้ เด็กภูมิใจในผลงาน เป็นต้น	4.41	.71	2	มาก
9	ผู้ปกครองต้องสอบถามเหตุผลจากเด็กทุกครั้งเมื่อเห็น เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	4.20	.73	9	มาก
10	ปลูกฝังด้วยการเล่านิทานสอนเด็กให้เป็นแบบอย่างที่ดี	4.34	.83	4	มาก
เฉลี่ย		4.32	.71		มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านอารมณ์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริม ด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี รองลงมา คือ มีการชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่นการวาดภาพ เพื่อให้เด็กภูมิใจในผลงาน เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวมและรายข้อ (n = 94)

ข้อ	ด้านสังคม	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	ระดับ
1	ให้เด็กพูดจาสุภาพ ใช้คำลงท้ายด้วย ครับ - ค่ะ และรู้ จักขอบคุณ ขอโทษ ให้เหมาะสมตามโอกาส	4.47	.72	5	มาก
2	ให้เด็กรู้จักคำว่า "สวัสดิ์" ทักทายและแสดงความเคารพ ผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม	4.61	.77	1	มากที่สุด
3	ให้เด็กรู้จักเกรงใจ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.40	.60	7	มาก
4	ให้เด็กรู้จักแบ่งปัน และเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น	4.56	.56	2	มากที่สุด
5	ให้เด็กดูแลรักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน	4.37	.59	8	มาก
6	ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมเบื้องต้น เช่น การทิ้งขยะให้ถูกที่เป็นต้น	4.56	.61	3	มากที่สุด
7	ให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียว และปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.21	.78	10	มาก
8	ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง	4.34	.76	9	มาก
9	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นถึงความ เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม	4.45	.72	6	มาก
10	ให้เด็กเริ่มปฏิบัติศาสนกิจ ทำบุญและรู้จักวันสำคัญทางศาสนา	4.53	.72	4	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.45	.68		มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ให้เด็กรู้จักคำว่า “สวัสดี” ทักทายและแสดงความเคารพ ผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม รองลงมา คือ ให้เด็ก รู้จักแบ่งปัน และเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียว และ ปฏิบัติเป็นกลุ่ม

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ความเป็ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา โดยรวมและรายข้อ (n = 94)

ข้อ	ด้านสติปัญญา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	ระดับ
1	เล่นนิทานให้เด็กฟัง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและได้ตอบคำถาม	4.37	.73	2	มาก
2	ให้เด็กมีโอกาสสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	4.13	.93	8	มาก
3	ทำมุมหนังสือ นิทาน และบ้านบอกชื่อ สิ่งต่างๆ ให้เด็ก	4.06	.98	9	มาก
4	ตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็กได้ตอบ ได้หลากหลาย เช่น "ทำไม" "อย่างไร" เป็นต้น	4.30	.77	3	มาก
5	ส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยผู้ปกครองให้ คำแนะนำ	4.14	.79	6	มาก
6	ส่งเสริมให้เด็กทบทวนการเรียน อ่าน เขียน และการนับตัวเลข	4.24	.82	4	มาก
7	ให้เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่น เช่น การต่อเส้โก้ เป็นต้น	4.14	.82	7	มาก
8	ให้เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบขนาด และปริมาณจากวัสดุจริง	4.00	.88	10	มาก
9	ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน	4.39	.82	1	มาก
10	จัดสภาพแวดล้อมในบ้านอย่างสร้างสรรค์	4.17	.80	5	มาก
เฉลี่ย		4.19	.83		มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ เล่นนิทานให้เด็กฟัง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น และได้ตอบคำถาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบขนาด และปริมาณจากวัสดุจริง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 7-18

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม	เพศชาย (n = 36)			เพศหญิง (n = 58)			t	p
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
ด้านร่างกาย	4.30	.78	มาก	4.10	.84	มาก	.49	.63
ด้านอารมณ์	4.48	.56	มาก	4.16	.77	มาก	-1.96	.05*
ด้านสังคม	4.50	.59	มาก	4.40	.78	มาก	-2.01	.05*
ด้านสติปัญญา	4.25	.78	มาก	4.14	.89	มาก	-2.28	.03*
เฉลี่ย	4.38	.69	มาก	4.20	.83	มาก	-2.91	.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปกครองทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่างกาย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ด้าน ที่	การมีส่วนร่วม	อายุ					
		ต่ำกว่า 25 ปี		25 - 45 ปี		45 ปีขึ้นไป	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}_i$	S.D.	$\bar{X}_i$	S.D.
1	ด้านร่างกาย	4.15	.82	4.47	.65	3.98	.95
2	ด้านอารมณ์	4.32	.77	4.43	.39	4.21	.82
3	ด้านสังคม	4.38	.78	4.50	.58	4.47	.67
4	ด้านสติปัญญา	4.17	.66	4.48	.40	3.92	.92
	เฉลี่ย	4.18	.89	4.45	.64	4.24	.75

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 26 - 45 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 20 - 25 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}_i = 4.18$)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอ
วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	.11	2	.05	.16	.85
	ภายในกลุ่ม	28.82	91	.32		
	รวม	28.93	93			
ด้านอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	1.81	2	.91	2.73	.07
	ภายในกลุ่ม	30.19	91	.33		
	รวม	32.00	93			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.67	2	1.34	3.29	.04*
	ภายในกลุ่ม	36.88	91	.41		
	รวม	39.55	93			
ด้านสติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2.13	2	1.06	4.23	.02*
	ภายในกลุ่ม	22.88	91	.25		
	รวม	25.01	93			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.22	2	.61	7.92	.00*
	ภายในกลุ่ม	6.99	91	.08		
	รวม	8.21	93			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน ร่างกาย และด้านอารมณ์ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงทดสอบต่อโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ทำการเปรียบเทียบทีละคู่

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 25 ปี	อายุ 25 – 45 ปี	อายุ 45 ปีขึ้นไป
		(n = 19)	(n = 41)	(n = 34)
		4.18	4.45	4.24
ต่ำกว่า 25 ปี	4.18	-	-.22*	-.32*
อายุ 25 – 45 ปี	4.45	-	-	-.09
อายุ 45 ปีขึ้นไป	4.24	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ มีระดับส่วนร่วมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 25-45 ปีและกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 25 ปี	อายุ 25 – 45 ปี	อายุ 45 ปีขึ้นไป
		(n = 19)	(n = 41)	(n = 34)
		4.38	4.50	4.47
ต่ำกว่า 25 ปี	4.38	-	-.37	-.45*
อายุ 25 – 45 ปี	4.50	-	-	.08
อายุ 45 ปีขึ้นไป	4.47	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ มีระดับส่วนร่วม ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 25 ปี	อายุ 25 – 45 ปี	อายุ 45 ปีขึ้นไป
		(n = 19)	(n = 41)	(n = 34)
		4.17	4.48	3.92
ต่ำกว่า 25 ปี	4.17	-	-0.26	-0.42*
อายุ 25 – 45 ปี	4.48	-	-	-0.16
อายุ 45 ปีขึ้นไป	3.92	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุต่างๆ มีระดับส่วนร่วม ด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

ด้าน ที่	การมีส่วนร่วม	อาชีพ					
		รับราชการ		ค้าขาย		รับจ้าง	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านร่างกาย	4.24	.65	4.38	.84	3.98	.94
2	ด้านอารมณ์	4.11	.80	4.45	.45	4.39	.73
3	ด้านสังคม	4.40	.54	4.49	.26	4.45	.51
4	ด้านสติปัญญา	3.92	.98	4.43	.66	4.23	.86
	เฉลี่ย	4.15	.89	4.41	.64	4.30	.75

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.30) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15)

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอ
วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	.01	2	.01	.01	.99
	ภายในกลุ่ม	28.92	91	.32		
	รวม	28.93	93			
ด้านอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	3.21	2	1.60	5.07	.01*
	ภายในกลุ่ม	28.79	91	.32		
	รวม	32.00	93			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.19	2	1.59	3.99	.02*
	ภายในกลุ่ม	36.36	91	.40		
	รวม	39.55	93			
ด้านสติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2.08	2	1.04	4.13	.02*
	ภายในกลุ่ม	22.92	91	.25		
	รวม	25.00	93			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.59	2	.80	10.96	.00*
	ภายในกลุ่ม	6.62	91	.07		
	รวม	8.21	93			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่างกาย มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงทดสอบต่อโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) ทำการเปรียบเทียบทีละคู่

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบ เป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชา พัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ (n = 22)	ค้าขาย (n = 23)	รับจ้าง (n = 49)
		4.15	4.41	4.30
รับราชการ	4.15	-	-0.02*	-0.32
ค้าขาย	4.41	-	-	-0.12
รับจ้าง	4.30	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของ ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพ ต่างๆ มีระดับมีส่วนร่วมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ มีระดับมีส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอาชีพค้าขาย.

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านอารมณ์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ (n = 22)	ค้าขาย (n = 23)	รับจ้าง (n = 49)
		4.11	4.45	4.39
รับราชการ	4.11	-	-0.37	-0.46*
ค้าขาย	4.45	-	-	-0.09
รับจ้าง	4.39	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ มีระดับส่วนร่วมด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับจ้าง

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ (n = 22)	ค้าขาย (n = 23)	รับจ้าง (n = 49)
		4.40	4.49	4.45
รับราชการ	4.40	-	-0.26	-0.46*
ค้าขาย	4.49	-	-	-0.19
รับจ้าง	4.45	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ มีระดับส่วนร่วมด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับจ้าง

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยค่าสถิติ Scheffe เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านสติปัญญา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ	ค้าขาย	รับจ้าง
		(n = 22)	(n = 23)	(n = 49)
		3.92	4.43	4.23
รับราชการ	3.92	-	-0.18	-0.36*
ค้าขาย	4.43	-	-	-0.18
รับจ้าง	4.23	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่หาความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพต่างๆ มีระดับส่วนร่วมด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ มีระดับส่วนร่วมแตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับจ้าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของลูก	14
2	ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากร อาสาสมัคร การให้ข้อมูลของลูก	11
3	ครูควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	8
4	การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษา	7
5	ควรส่งเสริมและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม	5

จากตารางที่ 19 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของลูก ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากร อาสาสมัคร การให้ข้อมูลของลูก และครูควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม” มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ของผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ และอาชีพ แตกต่างกัน
- และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 94 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ โดยใช้หลักของ Rating Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) และสถิติอนุमानหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ t-test (Independent Samples) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผล
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสติปัญญา เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านร่างกาย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก เป็นต้น รองลงมาคือ ให้เด็กรู้จักเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ประกอบจังหวะ

2) ด้านอารมณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมด้วยการชมเชย เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี รองลงมา คือ มีการชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่นการวาดภาพเพื่อให้ เด็กภูมิใจในผลงาน เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

3) ด้านสังคม พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ให้เด็กรู้จักคำว่า “สวัสดี” ทักทายและแสดงความเคารพ ผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม รองลงมา คือ ให้เด็กรู้จักแบ่งปัน และเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียว และปฏิบัติเป็นกลุ่ม

4) ด้านสติปัญญา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

รองลงมา คือ เล่านิทานให้เด็กฟัง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและได้ตอบคำถาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบ ขนาด และปริมาณจากวัสดุจริง

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานที่ 1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่างกาย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสติปัญญา และด้านสังคม ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่างกาย และด้านอารมณ์ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่างกาย มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการของลูก ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากรอาสาสมัคร การให้ข้อมูลของลูก และครูควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ความร่วมมือที่ดีของผู้ปกครองกับครูหรือผู้ดูแลเด็กนั้น จะช่วยให้การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กให้หายไปได้อย่างง่ายดาย ครูมีประสบการณ์เพราะสอนเด็กมาหลายรุ่น อีกทั้งการปรับพฤติกรรมนั้นต้องทำอย่างสม่ำเสมอ ถ้าร่วมมือกันทำทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน พฤติกรรมนั้นก็หายไปอย่างรวดเร็ว และการที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กนั้น เรียกได้ว่าผู้ปกครองเป็น "หุ้นส่วน" ของโรงเรียนในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กสู่คุณภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ นิลสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสังคม โดยเฉพาะข้อที่ว่า ให้เด็กรู้จักคำว่า "สวัสดิ์" ทักทายและแสดงความเคารพ ผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เด็กจะซึมซับค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นมารยาททางสังคม หรือแม้แต่เรื่องราวระเบียบวินัยทางสังคม การรักและชื่นชมธรรมชาติล้วนเป็นเรื่องที่พ่อแม่

ต้องชี้ให้ลูกสนใจและปลุกฝัง ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะเด็กจะเลียนแบบจากผู้ที่พบเห็น ซึ่งจะ ทำให้เด็กรู้จักกาลเทศะ รู้ผิดรู้ชอบและคุ้นเคยกับสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลยา ดันติมลาชีวะ ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็กและเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสังคม เพราะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนในการสร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสติปัญญา ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การที่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเด็ก ทำให้เด็กมีระดับสติปัญญาที่สูงขึ้น เพราะเด็กจะได้รับการกระตุ้น และได้แก้ปัญหาต่างๆ โดยมีผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ใกล้ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มอนเตสซอริ (Montessori) กล่าวว่า พ่อแม่ เป็นบุคคลสำคัญต่อการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลยา ดันติมลาชีวะ ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็กและเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสังคม เพราะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนในการสร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองมีหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา ไม่ได้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงผู้เดียว การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นวิชาการที่โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมให้ง่าย และสะดวกในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

5.2.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงพูน จังหวัดมหาสารคาม

1) ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงพูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกๆ ด้าน เพราะเด็กใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเพียงหนึ่งในสามของเวลาที่เด็กอยู่กับครอบครัว ดังนั้น ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จะต้องสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข เด็กจะเจริญเติบโตได้มากน้อยเพียงใด อยู่ที่บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นสำคัญ ถึงแม้เด็กจะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่บ้านก็ยังเป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีอิทธิพลยิ่งต่อเด็ก ดังนั้นผู้ปกครองทั้งเพศหญิงและเพศชาย ต่างมีส่วนร่วม แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ องอาจ นิลสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด

อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

2) ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์กลางที่พัฒนาการเด็กทั้งทาง ร่างกาย สมองและสติปัญญานั้น ได้แก่ ครอบครัว ถ้าหากครอบครัวให้ความอบอุ่น และสามารถอบรม เลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้อง อนาคตของเด็กก็แจ่มใส และมีผลต่อทัศนคติของเด็กด้วย ซึ่งผู้ปกครองทุกกลุ่มอายุ จึงมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ นิลสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอ แม่วางจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ ต่างกัน มี ส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

3) ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด ด้วยความรักและความเข้าใจ ทำให้ลูกมีจิตใจดีมีโอกาสสนุกสนาน และฝึกทำสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นมิตร พ่อแม่ต้องรับฟังและพูดคุยโต้ตอบกับ ลูก และจำเป็นต้องใช้เวลาและเอาใจใส่ลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ การฝึกให้ลูก เป็นคนมีน้ำใจมีคุณธรรมจะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต จึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่มี อาชีพต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ นิลสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำใส อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้ ผู้เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติใน 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมและให้ข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับ

พัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองใส่ใจในความสำเร็จของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เพิ่มมากขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยทุกด้านให้สูงขึ้น และควรกระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ ในการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง

2) ควรส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านภาษา ควรทำความเข้าใจกับชุมชน

3) หน่วยงาน ราชการต่างๆ ควรกำหนดทิศทางการพัฒนาเด็ก และควรตระหนักอยู่เสมอว่า การพัฒนาเด็กเป็นสิ่งสำคัญในฐานะทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติที่จะพัฒนาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยไม่สามารถเขียนงานให้ครอบคลุมปัญหาทุกประเด็นที่น่าสนใจ ดังนั้น จึงขอเสนอให้ผู้สนใจทำวิจัยในประเด็นที่น่าสนใจอีก ดังนี้

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อาจใช้ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษากลุ่มประชากรที่กว้างขึ้นหรือเปลี่ยนกลุ่มประชากร เช่น ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

2) ควรมีการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง และเปรียบเทียบในลักษณะเดียวกันกับผู้ปกครอง ในเขตอื่น เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไขรูปแบบวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี.(2547). เกราะแห่งชีวิตและครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : ทวินทีเพรส.
- กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์. (2550). “ผลของการใช้กระบวนการประเมินพัฒนาการโดยใช้บริบทเป็นฐานที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผูปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมเรียนรู้อสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- _____. (2544). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร : โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- _____. (2547). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพมหานคร บริษัท เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- กัมภณฑ์ จุนโท. (2541, ตุลาคม). “ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผล : จุดเริ่มต้นที่ผู้ปกครอง”. วารสารวิชาการ. 10, 17.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545, มกราคม). “วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศสำหรับผู้ปกครองเด็กอนุบาลต้องการ”. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2, 64-74.
- จิรัชยา ทองจันทร์. (2550). “รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลมูโนะ อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฉิรพันธ์ ศุกระศร. (2547). “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : ศึกษากรณีกองทุนหมู่บ้าน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทัศนัย อุดมพันธ์. (2541). “การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิศนา แฉมณี และคนอื่นๆ. (2534). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่งานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). การจัดการกระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2548). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : นิติบัญญัติ.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรี สอนแก้ว. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล จำกัด.
- พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์. (2545). กรณีเลือกสรรการพยาบาลเพื่อการฟื้นฟูสภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยาใจ แสงศักดิ์. (2531). การติดตามผลการอบรมคณะบุคลากรแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ยุทธ ไถยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ยุวดี เทียมประสิทธิ์. (2536). การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร : แสงประกายการพิมพ์.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : เอพี กราฟฟิกส์.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : เอบี กราฟฟิกส์ดีไซน์.
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (2533). การจัดการประสบการณ์ขั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รัตนา กิจเกื้อกูล. (2540). "ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต1". วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักษณ์ ฤทธนี. (2547). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์.
- วรารักษ์ รักวิจัย. (2535). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : แสงศิลป์การพิมพ์.
- วิทยา บุญยะเวชชีวิน. (2541). "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบล ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ". ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไฉฉีลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2549). "บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา". วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สำนักพัฒนาชุมชน. (2545). แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน.
กรุงเทพมหานคร : รักลูกพับลิชชิง เซอร์วิส.
- สมชาย ธีธฤณกุล. (2536). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : พิชฌเนศ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2541). การบริหารงาน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). การเรียนรู้บูรณาการ: ทศศาสตร์ครูปฏิรูป.
กรุงเทพมหานคร : อุษาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ระบียบวาระแห่งชาติ 2551-2555. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิ วงศ์สวัสดิ์. (2532). วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุชา จันท์ธอม. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชา จันท์ธอม. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัยในเขตเมือง
เชียงใหม่". รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวดี สุมะโมสกุล. (2532). "ศึกษาบทบาทสมาคมผู้ปกครองและครูในการให้สวัสดิการแก่นักเรียน"
รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายวริน จินวุฒิ. (2541). "การศึกษาบทบาทของบิดา บทบาทของมารดา ในฐานะตัวทำนายพฤติกรรม
การปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอ
เดียนส์ไตร์.
- องอาจ นิลสุวรรณ. (2551). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่". วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย.
- อนุวงศ์ ชาบุตร. (2541). "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม ศึกษาเฉพาะกรณีผัง
เมืองรวมเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี". ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนามัย, กรม. (2548). คู่มือการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่. นนทบุรี : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- อรุณี ทรดาล. (2536). แนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระชุดวิชาการ
จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 2 นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- _____. (2548). ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- อภิญา เวชชัย. (2544). “การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา”. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิญา เวชชัย. (2544). “การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา”. รายงาน
การวิจัย กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- อารมณ สุวรรณपाल. (2549). ประมวลสาระชุดวิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- Bell, Frederick H. 1978. Teaching and Learning Mathematics (in Secondary School)
- Cohen. J.M.. & Uphoff. N.T.. Participation’s Place in Rural Development : Seeking
Clarity through Specificity. World Development. 8 March. 219 – 222.
- Davis, Keith. (1981). Human Behavior at Work : Organizational Behavior. New York :
McGraw – Hill Book Company.
- DelliColli , J.M. (1998). Attitudes and perspective of uninvolved middle school
parents regarding the concept of school uninvolved. (On-line). Abstract
from : UMI ProQuest Digital Dissertation. August 2,2008.
Dubuque, Iowa : Wm.C. Brown Company Publishers.
- Epstein. Effects on parents of teacher practices of parent involvement. Report No. 346.
Baltimore. MD: Johns Hopkins University. Center for Social Organization of Schools,
1996
- Erikson. E.H. Identity youth and crisis. New York: W.W. Norton & Company. Inc. 1968.
- Erwin. Williams. Participation Management : Concept. Theory and Implementation.
Atlanta. Ga : Georgia State University.
- Gesell. Ways of Worldmaking. Indianapolis: Hackett Publishing Company. Inc. 1964.
- Good. Dictionary of Education. Education. Edited by Carter V. Good. New York:
McGraw – Hill book Company. Inc. 1945.
- Henderson and Berla. Individualized instruction programmed and material. New
Jersey: Eglerood. 1994.
- Hymens. 1969 Lacking balance work - life employment practices in the modern economy.
Personnel Review. 234. 418 - 429.

Pena , D.C. (2000). Parent involvement : Influencing factors and implication. Journal of Education Reseach. 94 (1) : 42-54. August 2,2008.

Piaget. The Origin of Intelligence in the Child. Translated by Margaret Cook. States of America : Published in Penguin Education. 1962 :

White. Application and methods for a communication approach. Harlow Essex : Longman.

Woolfolk. Education Psychology. 5th Ed. Boston: Allyn & Bacon. 1995.

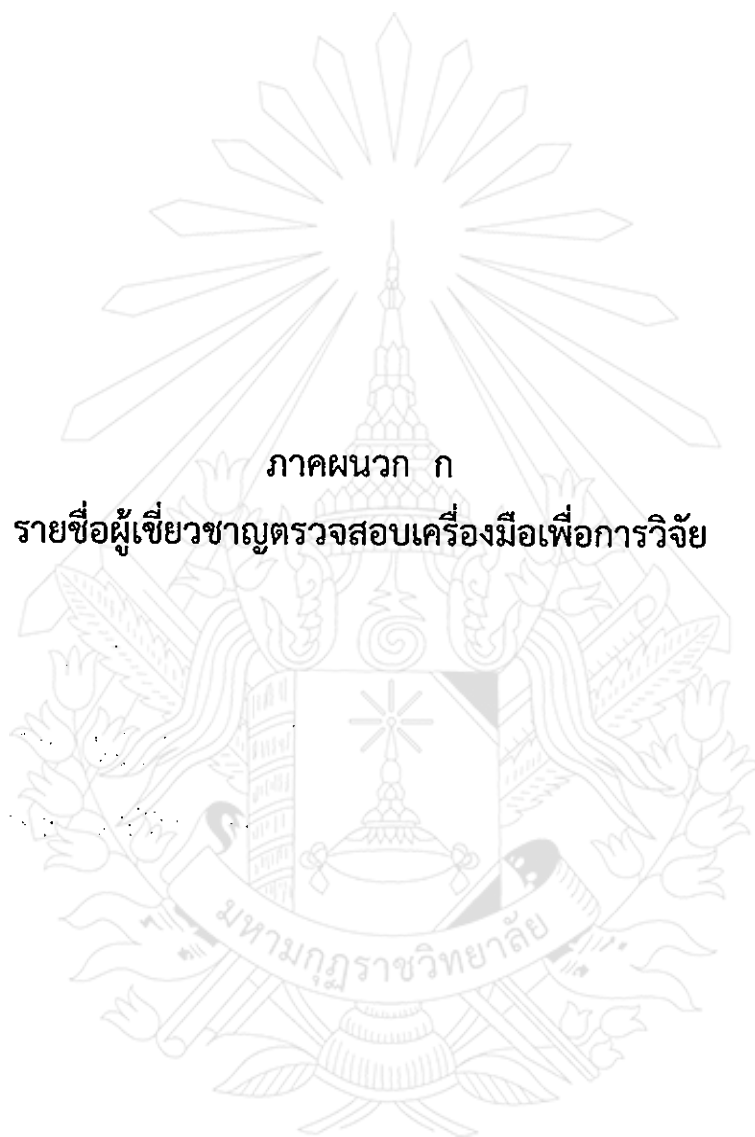

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก ศิลปนิลมาลย์

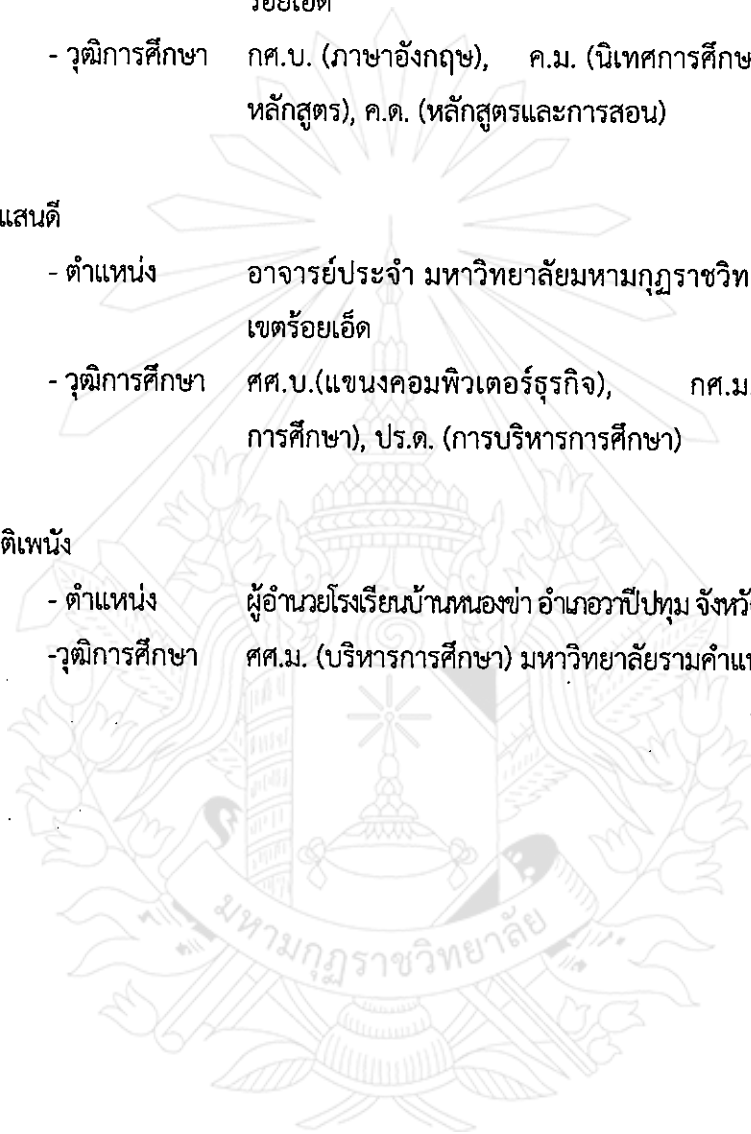
- ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนา หลักสูตร), ค.ด. (หลักสูตรและการสอน)

2) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศศ.บ.(แขนงคอมพิวเตอร์ธุรกิจ), กศ.ม.(เทคโนโลยี การศึกษา), ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)

3) นายสังวาล ปะติเพนัง

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่า อำเภอบึงพูน จังหวัดมหาสารคาม
- วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๗๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ. ดร. ๒๖๓๓ ดิฉันดิฉันมา

ด้วย นางเทียมวิหุรีย์ บุตรสิงห์ นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีติวมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

http:// www.rec.mbu.ac.th

๗๕๕๕
๕๕๕

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๗๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. ชัยภักช ทัศนเสถียร

ด้วย นางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์ นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๕, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๓๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ยื่นขอเป็นวิทยากรตรวจสอบ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย
๑๕/๕/๕๖
(ดร.ชัยภักช ทัศนเสถียร)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๗๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการ สิ่งการ ประดิเพ็ญ

ด้วย นางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์ นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

รับทราบ

วันที่ ๒๕/๐๕/๕๖
ผู้รับทราบ
อธิการบดี

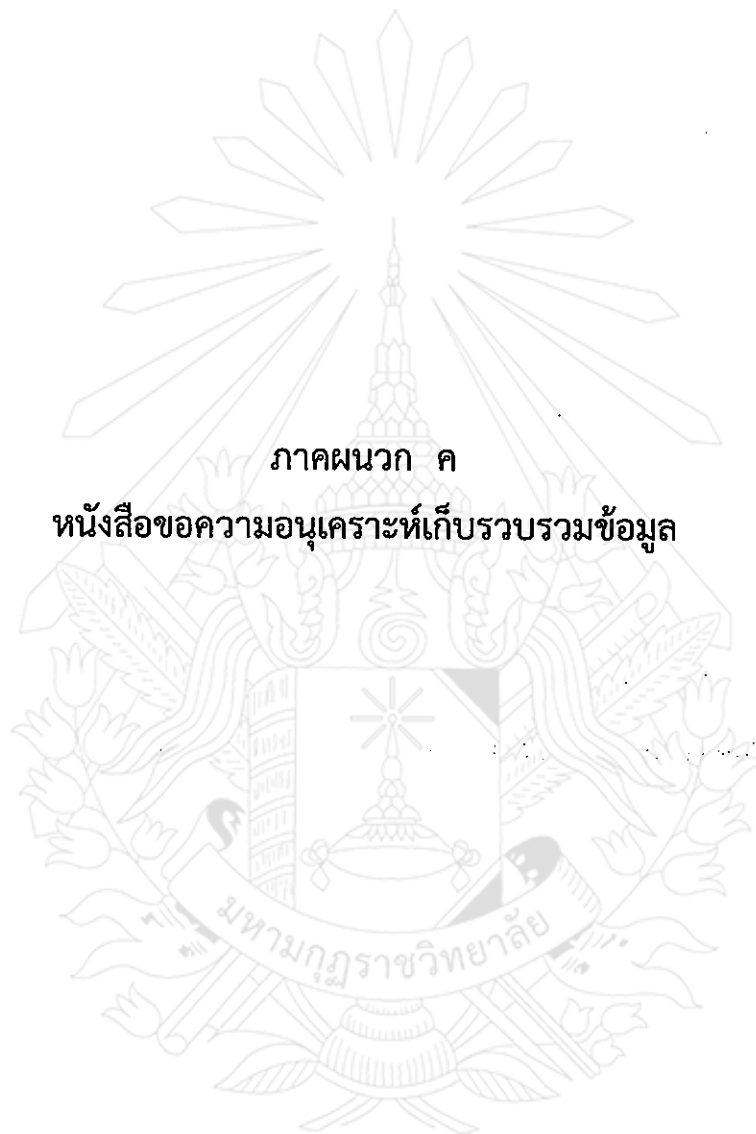
อธิการบดี
ดร. รามจันทน์

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

องค์กรบริหารส่วนตำบล	ประชาชนพัฒนา
รับที่ ๒๑๑๗	
วันที่ ๒ ก.ย. ๒๕๕๖	
เวลา ๑๕.๐๐	

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๗๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
เจริญพร นายกองกลางบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา

ด้วย นางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์ นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา อำเภอบ้านม่วง จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา

เรียน นายกอง ประชาพัฒนา
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 เพื่อโปรดทราบ

เพื่อโปรดทราบ
- ด้วยนางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์
นักศึกษาศึกษา สาขาบริหารการศึกษา
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เพื่อทำสารนิพนธ์

ขอเจริญพร

(พระราชาธิบดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- ส.ว.หญิง วาไรยะสิงห์ ๐๑๓๒
ศูนย์พัฒนาเด็ก รวบรวมข้อมูล ฯ
- นันทะแก้ว อันทะวงษ์วิเศษ
นางเรียนผู้บริหารที่จังหวัดขอนแก่น

(นางสาวมัทรี โสตาปัตตา)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา

ศษ.ม. (แล้วหมดคา)
ศึกษานิเทศก์ร้อยเอ็ด

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๕, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

จ.ส.ค. (เฉลิมชัย ประทุมรุ่ง)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทน
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนพัฒนา

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูง ต่อการวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ศูนย์การศึกษานันท์วิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

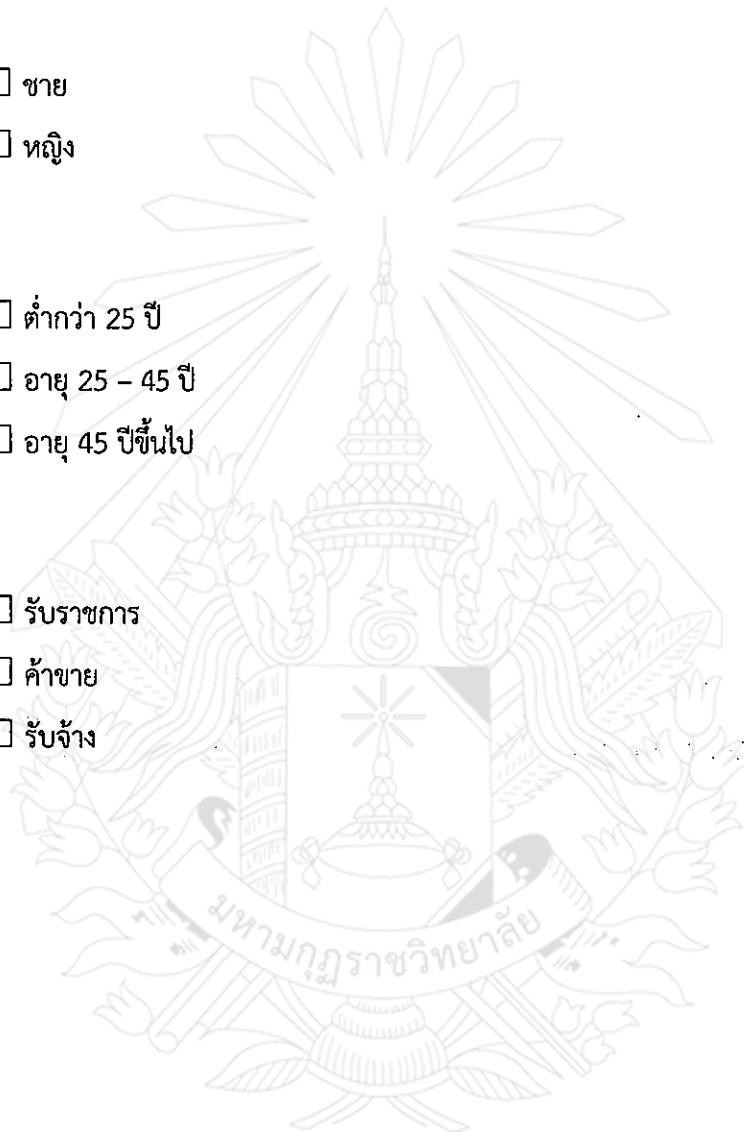
- ชาย
- หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี
- อายุ 25 - 45 ปี
- อายุ 45 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

- รับราชการ
- ค้าขาย
- รับจ้าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดอ่าน และพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม
จังหวัดมหาสารคาม โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านร่างกาย						
1	จัดหาอาหารที่ถูกหลักอนามัยและมีประโยชน์ ให้เด็กรับประทาน					
2	หาสถานที่ให้เด็กได้ออกกำลังกายในสนาม กลางแจ้ง					
3	ให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ จังหวะ					
4	ให้เด็กมีกิจกรรมการเล่น ปั้นดินน้ำมัน ตัด ฉีก ระบายสี					
5	ให้เด็กฝึกการเขียนตัวหนังสือ ตามรอยปะจุด ทุกวันตามความเหมาะสม					
6	ฝึกให้เด็กมีการวาดภาพอิสระบนกระดาษเปล่า					
7	ให้เด็กรู้จักเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย					
8	ให้เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก เป็นต้น					
9	หาชมคบดีกยที่มีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน					
10	ให้เด็กมีการนอนพักผ่อนกลางวัน					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านอารมณ์						
1	ให้รู้จักการมีระเบียบวินัย เมื่อหยิบของเล่นมาแล้วเก็บที่เดิมอย่างมีระเบียบ					
2	มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้					
3	ส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี					
4	สอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผล และยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ					
5	เมื่อเด็กทำผิดควรลงโทษด้วยการอธิบายให้เด็กรู้ว่าทำผิด					
6	เมื่อเด็กทำผิดผู้ปกครองต้องกล่าวตักเตือนและสั่งสอน ชี้แนะการปฏิบัติที่เหมาะสม					
7	ให้เด็กมีกิจกรรมแสดงออกร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน					
8	มีการชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่นการวาดภาพ เพื่อให้เด็กภูมิใจในผลงาน เป็นต้น					
9	ผู้ปกครองต้องสอบถามเหตุผลจากเด็กทุกครั้งเมื่อเห็น เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
10	ปลูกฝังด้วยการเล่านิทานสอนเด็กให้เป็นแบบอย่างที่ดี					
3. ด้านสังคม						
1	ให้เด็กพูดจาสุภาพ ใช้คำลงท้ายด้วย ครับ - ค่ะ และรู้จักขอบคุณ ขอโทษ ให้เหมาะสมตามโอกาส					
2	ให้เด็กรู้จักคำว่า "สวัสดี" ทักทายและแสดงความเคารพผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม					
3	ให้เด็กรู้จักเกรงใจ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
4	ให้เด็กรู้จักแบ่งปัน และเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น					
5	ให้เด็กดูแลรักษาสินของที่ใช้ร่วมกัน					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมเบื้องต้น เช่น การทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น					
7	ให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียว และปฏิบัติเป็นกลุ่ม					
8	ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง					
9	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นถึงความ เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม					
10	ให้เด็กเริ่มปฏิบัติศาสนกิจ ทำบุญและรู้จักวันสำคัญทางศาสนา					
4. ด้านสติปัญญา						
1	เล่านิทานให้เด็กฟัง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและได้ตอบคำถาม					
2	ให้เด็กมีโอกาสสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน					
3	ทำมุมหนังสือ นิทาน และป้ายบอกชื่อ สิ่งต่างๆ ให้เด็ก					
4	ตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็กได้ตอบ ได้หลากหลาย เช่น “ทำไม” “อย่างไร” เป็นต้น					
5	ส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยผู้ปกครองให้คำแนะนำ					
6	ส่งเสริมให้เด็กทบทวนการเรียน อ่าน เขียน และการนับตัวเลข					
7	ให้เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่น เช่น การต่อเลโก้ เป็นต้น					
8	ให้เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบขนาด และปริมาณจากวัสดุจริง					
9	ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน					
10	จัดสภาพแวดล้อมในบ้านอย่างสร้างสรรค์					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ขอความกรุณาได้เขียนข้อเสนอแนะของท่านตามที่กำหนดไว้ทั้งสี่ด้าน

1. ด้านร่างกาย

.....

.....

.....

2. ด้านอารมณ์

.....

.....

.....

3. ด้านสังคม

.....

.....

.....

4. ด้านสติปัญญา

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลารอกแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.25	21	.51
2	.48	22	.71
3	.37	23	.47
4	.41	24	.56
5	.63	25	.82
6	.59	26	.60
7	.42	27	.27
8	.74	28	.81
9	.67	29	.41
10	.48	30	.27
11	.61	31	.43
12	.36	32	.47
13	.29	33	.53
14	.49	34	.57
15	.85	35	.87
16	.82	36	.93
17	.84	37	.27
18	.64	38	.47
19	.54	39	.53
20	.72	40	.57

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับเท่ากับ .88

ภาคผนวก ฉ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item-objective Congruence Index) มีเกณฑ์ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
1	1. ด้านร่างกาย จัดหาอาหารที่ถูกหลักอนามัยและมีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	หาสถานที่ให้เด็กได้ออกกำลังกายในสนามกลางแจ้ง	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	ให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	ให้เด็กมีกิจกรรมการเล่น ปั้นดินน้ำมัน ตัด ฉีก ระบายสี	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	ให้เด็กฝึกการเขียนตัวหนังสือ ตามรอยปะจุด ทุกวันตามความเหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	ฝึกให้เด็กมีการวาดภาพอิสระบนกระดาษเปล่า	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	ให้เด็กรู้จักเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	ให้เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เช่น การล้างมือ ล้างปาก เป็นต้น	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	หาชมรมคนเฒ่าที่มีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	ให้เด็กมีการนอนพักผ่อนกลางวัน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
	2. ด้านร่างกาย					
1	ให้รู้จักการมีระเบียบวินัย เมื่อหยิบของเล่นมาแล้วเก็บที่เดิมอย่างมีระเบียบ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	ส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	สอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผล และยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	เมื่อเด็กทำผิดควรลงโทษด้วยการอธิบายให้เด็กรู้ว่าทำผิด	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	เมื่อเด็กทำผิดผู้ปกครองต้องกล่าวตักเตือนและสั่งสอน ชี้แนะการปฏิบัติที่เหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	ให้เด็กมีกิจกรรมแสดงออกร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	มีการชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่นการวาดภาพเพื่อให้เด็กภูมิใจในผลงาน เป็นต้น	+ 1	0	+ 1	+ 2	.67
9	ผู้ปกครองต้องสอบถามเหตุผลจากเด็กทุกครั้งเมื่อเห็น เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	ปลูกฝังด้วยการเล่านิทานสอนเด็กให้เป็นแบบอย่างที่ดี	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
	3. ด้านสังคม					
1	ให้เด็กพูดจาสุภาพ ใช้คำลงท้ายด้วย ครับ - ค่ะ และรู้จักขอบคุณ ขอโทษ ให้เหมาะสมตามโอกาส	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	ให้เด็กรู้จักคำว่า "สวัสดี" ทักทายและแสดงความเคารพ ผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	ให้เด็กรู้จักเกรงใจ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	ให้เด็กรู้จักแบ่งปัน และเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	ให้เด็กดูแลรักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
6	ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมเบื้องต้น เช่น การทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	ให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียว และปฏิบัติเป็นกลุ่ม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นถึงความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	ให้เด็กเริ่มปฏิบัติศาสนกิจ ทำบุญและรู้จักวันสำคัญทางศาสนา	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4. ด้านสติปัญญา						
1	เล่านิทานให้เด็กฟัง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและได้ตอบคำถาม	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	ให้เด็กมีโอกาสสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	ทำมุมหนังสือ นิทาน และป้ายบอกชื่อ สิ่งต่างๆ ให้เด็ก	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	ตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็กได้ตอบ ได้หลากหลาย เช่น “ทำไม” “อย่างไร” เป็นต้น	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	ส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยผู้ปกครองให้คำแนะนำ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	ส่งเสริมให้เด็กทบทวนการเรียน อ่าน เขียนและการนับตัวเลข	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	ให้เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่น เช่น การต่อเลโก้ เป็นต้น	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	ให้เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบขนาด และปริมาณจากวัสดุจริง	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	จัดสภาพแวดล้อมในบ้านอย่างสร้างสรรค์	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชอ/สกุล นางเทียมวิฑูรย์ บุตรสิงห์
วัน/เดือน/ปี เกิด วันที่ 3 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2507
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 8 ตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน
พ.ศ. 2544 ครูผู้ดูแลเด็ก ภัทรา
พ.ศ. 2556 รักษาการ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2552 ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

มกุฏราชวิทยาลัย